

Yekîtiya Sosyalîst

RIZGARÎ * DEMOKRASÎ * SOSYALÎZM

Tebax/Îlon 1989

Hejmar 19

"DR. QASIMLO DIJMINÊ ŞER Û AŞIQÊ AŞÎTÎYÊ BÛ"

- *Dr. Qasimlo, Ebdullah Kadîrî AZAR û Fazîl Resul, di 13ê Tîrmehê de, Li Awusturyê û Li bajarê Vîyana yê hatin kuştin. Dr. Qasimlo sekreterê giştî ya PDK—Îran ê bû. Ebdullah Kadîrî AZAR endamê Komîta Merkezî Ya PDK—Îranê bû. Dr. Fazîl RESUL li Unîversîta Vîyanê mamoste bû.*
- *Gele Kurdistanê, bi kuştin û şehîd bûna ev her sê kesên heja û tekoşer gelek êşiya: Ji bo Tevgera Rizgarîya Kurdistanê wendayîka gelek mezin e. Ji bo wê jî pêwîste ku em van kesan baş nasbikin. Bi taybetî jî, ji nêzik ve nasîrîna Dr. Qasimlo, ji bo gele Kurdistanê û Tevgera Rizgarcîvaz gelek girîng e. Ji bo ku Dr. Qasimlo serrokekî Tevgera Kurdistanê bû. Ji bo nasîrîna Dr. Qasimlo hewil dayîn watîniyeke. Kovara me jî, vê pîrsê jî bo xwe vaxê dibîne û ji bo nasîrîna Dr. Qasimlo hewil dide.*
- *Piştî kuştina Dr. Qasimlo û hevalên wî, Komîta Navendî Ya Partî Demokratî Kurdîstana Îran, di 14.07.1989 an de, belavokek belav kir. Di vê belavokê de, ji bo Dr. Qasimlo û Ebdullah Kadîrî AZAR agahdariyên gelek baş tên dayîn. Loma, em di belavkirina vê belavokê de fêde dibînin.*

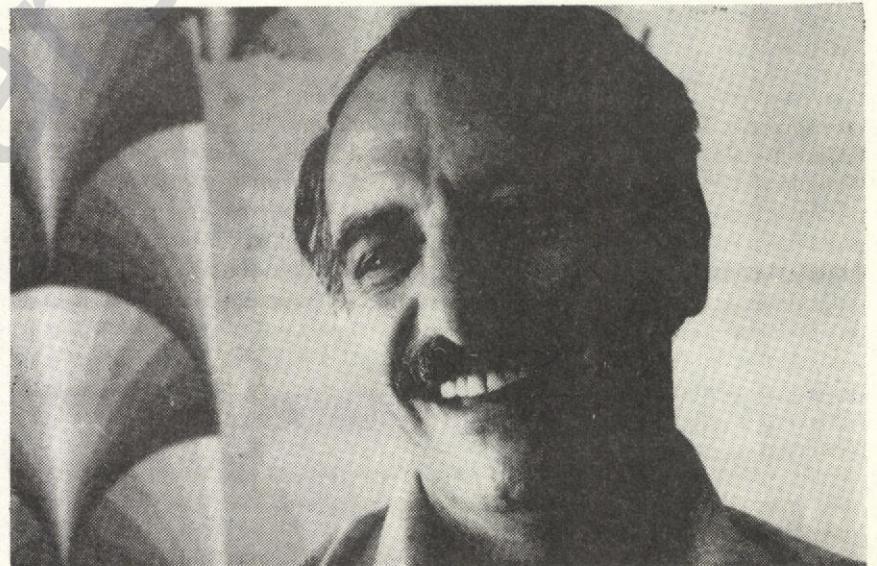
Yekîtiya Sosyalîst

Xelkî Xebatkari Kurdistan
Hevrêyên Qehremanê Partî Demokratî Kurdîstana Îran,

Komîta Navendî Ya Partî Demokratî Kurdîstana Îran bi dilekî pir bi dax û keser radîgîne ku roja 13 Temmuz 1989 hevrêyên tekoşer û xoşewîstê Gelê Kurd û azadîxwazên rasteqînî yên Îran. Dr. Ebdulrehman Qasimlo sekreterê giştî yê partiya me ku ji bo serdanek (ziyaret) kurt û ji bo hinek kar û barên partiye çûbû Vîyana, paytextê Awusturya. Li gel hevrê xoşewîst

ji aliyê rejîma dijî gel a Komara Îslamî hatiye kirin.

Dr. Ebdulrehman Qasimlo sala 1930 li bajarê Urmîyê hate dinyayê. Xwendina pêşîn û navendî li Urmîyê û paşê li Tahranê tamam kir. Sala 1948 bo xwendinê çû Fransê û paşê ji wir jî çû Çekoslovakîyê. Dura jî lîsansa zanîstî, komelayetî û siyasî li zanîngeha Prag da wergirt. Sala 1952 an di dema hukumeta niştîmanî Dr. Musediq û li ceyrana bizotnêwa dijî împeryalistî û millîkirina sineta neftê vegeerîya Îran.

Kak Ebdullah Qadrî endamê Komîta Navendî û nûnerê Partî Li Ewropa ketin ber erîşên bi kiregirawanên kevneperestan û şehîd bûn.

Ev terora ji alî kîjan dijminê azadî û însanî hatîye kirin bi temamî ron nîne. Lê ew mehlumatê ku heta nûha ketiyê destê me, diyar dîke ku ev terora

Li Îranê piştî xebatek penç salan vekirî û dizî dîsa vegeerîya Çekoslovakîyê. Li sala 1962 an da dixtoreyê zanîstî û aborî li zanîngeha Prag'ê mamoste-tîya aborîya sermeyerdarî, aborîya sosyalîstî û teorîya aborî kir. Li sala 1976 li Fransê li zanîngeha Sorbon li ser edebîyat û zîmanê Kurdî 2 salan kar

kir. Dr. E. Qasimlo di sala 1945 an da dest bi têkoşîna xwe ya sîyasî kir û li bajarê Urmîyê Yekîtîya Lawanê Demokratê Kurdistanê damezrand. Piştî ku bû endamê PDK — Îran heta 1970 li derweyê welat wek mamoste yê zanîngê û xwendekar ma. Temamî emrê xwe di xebata dizî di nav refên PDK — Îran derbaskir û berpirsiyariyên girîng û cure cure girt ser milên xwe.

Piştî îlankirina beyannameya 11 Adarê 1970 li Iraq, ji bo xurtkirina xebat û organên partiyê, ji Ewropa ve girîya û li gel çend hevalên xwe bernameya sîyasî, esasnameya nav xwe û xalên girîng û stratejîk û taktîkên partiyê amade kir. Ku li konferansê 3'ê yê partiyê da (sala 1971) hate qebûlkirin û di sala 1973 an da di Kongra Partiyê 3'ê da ji dîsan hat qebûlkirin. Ji wî wextî heta şehîdbûna wî, Dr. E. Qasimlo ku di hemû kongrên partiyê da bi piraniya dengan ji bo endametîya komîta navendî û her weha jî sekreterîya giştî ya PDK — Îran ra hatiye hilbijartin. Wek şexsiyet xebatkar, pisporekî sîyasî, xebat û têkoşîna gelê Kurd li Kurdistanê Îran û pêşengîya PDK — Îran ber bi pêşbir. Dr. E. Qasimlo yek ji wan rehberên mezin û jêhatî bû ku ne tenê li nav netewa bîndest ya Kurda, belku li nav gelên bextdewar, azad û pêşketî yê dinya yê da jî bi degmen peyda dibû.

Dr. E. Qasimlo ji wan merivên mezin bû ku gelan şanazî pê dikirin. Dîrok serhatiyên jîyan û xebata wan bi xetên zêrîn tomar dike. Dr. E. Qasimlo însan û însan dost bû, îhtîram ji bo mafên wek hevîyên insanan hebû. Îhtîram bi ziman, dîn û bi welatên cuda cuda hebû. Umrê şanaziyên xwe di rîya vê armanca mezin ya insanîyê da bi ser bir. Dr. E. Qasimlo dijîminê şer û aşîqê aşîtiyê bû. Ew demokratek bû ku bi hemû menaya kelîma, demokrat bû. Hemû kanînen xwe bo xurtkirina usilên demokrasî di nav Partî û di nav civatê da bi kar dianî. Seranserê Îranê da xebata partiya me bi qehremanî rehberî dikir.

Xelkî Bi Şeref ê Kurdistan!

Bê guman şehîdbûna hevalê xoşewîst û rehberê mezin Dr. E. Qasimlo ziyaneke mezin û derbeyek bi jane ku li

wicuda tevgera rizgarîxwaza gelê me dide.

Lê belê tradîsiyona PDK — Îran ji destpêka damezrandina xwe da heta nuha ewbûye ku qurbanên pir mezin ji bo destxistina armanc û mafên gelê Kurd bide. Ev partiya pêşewra Qazî Mihemmed damezrêner û rehberê partî û serok Komara Kurdistan li di wî rêyê da fedekiriyê û bi dehan, bi sedan û bi hezaran endamên serkirdayeti, qadro û peşmergeyên jêhatî û qehreman li wî rêyê da fêda kiriyê. Em emînin herwaku piştî şehîdbûna pêşewra Qazî Mihemmed rîya wî rehberî mezin bê rêbuwar nemaye. Pir kurên usa jêhatî yên gelê me hene ku rêbaza Dr. Qasimlo jî tijî bikin.

Hevreyên Têkoşer,

Xizmeta hevrê şehîd Dr. asimlo ji Partî Demokratî Kurdistanê Îran ra ewqas mezin û tîrêjdare ku heta û heta di dîroka Partîya me da dimîne. Dr. E. Qasimlo bû yê ku PDK — Îranê piştî çend salan ji rêderketina anî ser rebaza pêşketîya xwe û her ew bû ku bi hemû kanînen xwe biryardana serbixwe ya PDK — Îran diparast û mejî hîn kir ku di rîya parastina wî serbixweyî da hemû qîmetekî bi erzan bizanin. Eşkereye ji dest çûyîna rehberayîti ya Dr. E. Qasimlo ji bo me xesaretekekî mezin e. Lê çênabe ku ji bîra me biçê ku em xwendewanên keda Dr. E. Qasimlo nin. Dr. E. Qasimlo hemû jîyana xwe ya sîyasî ji bo wî danibû ku bawerî bi rehberayeti ya kollektîv li nav refên Partiyê da û komelên Kurdewarî da bi hêz bike û rola şexsî çiqas mezin be û bi nîrx be jî pir mezin neke. Pêşengê şehîd ê me, me hîn kir ku li wextî tengiyê da ruhîyeta me bilind be. Xwe wenda nekin zeif û bê hêvî nebin. Em hemû di vê jîyan û xebata mamoste û rehberî ji destçûyî yê me Dr. E. Qasimlo bikin sembola jîyana xwe.

Mezinayetiya PDK — Îran her di wî daye ku li hember êriş û derbên pir mezin tahummûl dike û xebata xwe sist nake.

Piştî şehîdbûna Dr. E. Qasimlo divê em li ser dirêjpeydanî, armancê sortir bikin. Divê em dersên mamosteyê nemir ê xwe bi bîrbînin. Divê hewl bidin ku ne dost ne jî dijîmin tesawur nekin ku cihê Dr. E. Qasimlo di nav

refên partiyê da valaye. Her ji ber vê yekê jî bi fedekarî û qehremanî rîya Dr. E. Qasimlo bidomînin û nehêlin ala wî ji bo yek saetekî jî li erdê bikeve. Pêwîste bê gotin hetta plenuma Komîta Navendî û hilbijartina sekreterê giştî, hevrêyê têkoşer Dr. Sadiqê Şerefkendî cigirê sekreterê giştî, temamî wezîfa sekreterî birêve dibe.

Em têkoşerên PDK — Îran herçend bi hemû wicude xwe ji bo şehîd ketina Dr. E. Qasimlo xemgîn in, lê her li ser şeretên wî yên giranbuha şîrê nakin û cilên reş li xwe nakin. Em hemû, derd û dax xefet û kesera xwe ji bo şehîdbûna rehberî me dikin rikekî pîroz di ser dijîmin da dirîjînin. Şîra baştirîn padaş (qedir) bo şehîdan ew e ku em li ser rêça wan bimesîn, ya ku ji zûda di partiya me da cihê xwe girtiye, ya ku Dr. Qasimlo bi xwe daniye. Loma baştirîn padaş ji bo Dr. asimlo, domandina rîya wî ye.

Komîta Navendî ya PDK — Îran, ji bo şehîdbûna rehberî karzan û têkoşerî navdar sekreterê giştî yê Partiyê Dr. E. Qasimlo û hevrê, endamê ezîz ê Komîta Navendî Ebdullah Qedirî Azer, pir bi dil sersaxî li hevrêyên partiyê, endemên malbatên wan dî şehîdên serbilind, xelkî bi şeref û têkoşer ê Kurdistan, azadîxwazên seranserê Îran û hemû hogirên azadî û serbixwayî û dadperwerî û komelayeti dike.

Komîta avendîberanber canê pakî şehîdê mezin hevrê Dr. E. Qasimlo û hemû şehîdên Kurdistanê li gel komele xebatkarên gelê Kurd peymanê nû dike ku heta axir dilopa xwîn û axir nefesa jîyan bi rêbaza wî xoşewîstê jî destçûyî wefadar be, heta bi destxistina armancên bilind yên Dr. E. Qasimlo, "Demokrasî ji bo Îran û Otonomî ji bo Kurdistan" bidomîne.

Em emînin ku hemû kadro û peşmergeyên partî û hemû têkoşerên rîya demokrasî û otonomîyê di wê baweriyê dane.

Silav li canîpakî mamoste û rehberî şehîdê me, sekreterê giştî ê partiyê Dr. E. Qasimlo û bi rêz bi yadî hevrê têkoşerê me şehîd Ebdullah Qadirî.

Berdewam be rîya Dr. E. Qasimlo, bo azadî, demokrasî û otonomî!

Neman ji bo rejîma dijî gel û tero-ristperwer a Komara Îslamî!

LI TIRKIYÊ KRÎZ Û PROVA CUNTAYEKE NÛ

LI KURDISTANÊ OPERASYON Û ÊRÎŞA LEŞKERÎ

DI GIRTÎXANAN DA TEDA, ZULM Û GRÊVÊN BIRÇÎBÛYÎNÊ

Dinê berva dawiya sed sala 20'an diçe. Di dinê de gûhêrandinên bingehî pêk tên. Ev gûhêrandina him ji bo sîstema emperyalîst — kapîtalîst û him jî ji bo sîstem û welatan sosyalîst rastiyeke e. Lê bi taybetî di cihana sosyalîst û welatên sosyalîst de gûhêrandinên bingehî pêk tên û bûyerên gelek mezin diqewîmin. Di welatên sosyalîst de, li ser pirs û pirsgerokên esasî muneqeşe hene û mirov dikare bibêje ku gelek bûyerên diqewîmin, yê berva ku re biçin, ev wek pirsê hatiye pêşya tevgera sosyalîst û sosyalîstan. Dewleta Yekbûyî Ya Amerîka (DYA) û Yekitiya Sowyet nezikî hevûdû dibin. Bi taybetî Yekitiya Sowyet ji bo ku çekên nukleerî li hemû welatan kêmbibin û heta ji holê rabin bi xurtî pêşniyara dike û ji bo vê pirsê bi Amerîka re danûstandina xwe dixwaze xurt bike. Wek tê zanîn ku çend caran û li çend cîyan jî serokên û berpirsiyarên her du dewletên mezin, ku du birûbaweriyên cuda temsîl dikin, hevûdû dîtin. Yekitiya Sowyet ji bo gav avêtin, zêdetir xwediyê daxwezîyê ye.

Bi kurtî mirov dikare bibêje ku di hemû dinê de, her çiqas di gelek welatan de tevlihevî û şerê hundirî yê netewî û çînî hebe jî, nermiyekê dest pê kiriye. Encama ev nermiyê, tê xwastin ku pirsê gelê Filistin bê ye çareserkin. Li Afrîka pirsê Namîbyayê bi rîya aşîtiyê û li ser masê berva çareserkirinê çû. Welatan Amerîka Latîni di nav xwe de biryar girtin, ku li Nikaraguayê pirsê Gerîllayê li dijî rêjîma demokratîk û netewî halbikin. Di vê pirsê de jî bi ser ketin û gelek serokên Kontr — Gerîlla dev ji şer berdan

û çûn li Amerîkayê bi cih bûn. Her çiqas ev nermiya bu sedem ku gelek pirsên bingehî yê cihane berva çareserkirinê bibê jî, pirsê Kurdistanê û gelê Kurd, di Rojhilata Navîn de, ji bo cihanê pirsê gelek girîng û mezin, di rojavê de ye. Lê di çareserkirina ev mesela mezin de bêdengiyek heye.

Di sîstema emperyalîst — kapîtalîst de, welatên ji aliyê aboriyê ve pêşketinê û qereqera emperyalîstî qezençkirinê, di vê demê de ji bela krîzê xelas bûne. Lê belê ew welatên ku ji aliyê dewletên emperyalîst ve tên perçiqandin, tên mijandin, ku welatên paşve mayîne, di van welatan de kîrezeke gelek mezin heye. Rastî krîzên van welatan bela serê gelên van welatan e. Tirkîyê jî, welatekî paşve mayîne û di bin tade û zilma dewletên emperyalîst de tê perçiqandin. Karbidestên Tirkî-

rewşenbîr, xwendevanan tede zilmê didomînin. Ev tede û zilma jî ji bo ku, emrê kapîtalîzmê bê dirêj kirin, tê domandin. Dema ku li ser karker û hemû zehmetkêşan; li ser şoreşger û demokratên Tirkîyê tede û zilum dombike, mafên mirovatî, demokratîk nê çareserkin; mafên hikûmkirinê naye dayî zehmetkêşan, zehmetkêş û şoreşger û demokratên Tirkîyê jî ji bo ku mafên xwe bi dest xî û ji bo ku hukmekî demokratîk û heta sosyalîst pêk bînin, ên li berxwe bidin û seri hildin; rêxistinên xwe çê bikin. Sedema duyemî jî, Kurdistan e û pirsê gelê Kurd e. Kurdistan di halîhazir de kolonî ya Komara Tirkîyê ye. Hemû dewlemendiyên Kurdistanê yê bînerd û sererd jî aliyê dewleta Tirk ve tê mijandin. Netewa Kurd jî hemû mafên xwe yê netewî û demokratîk jî bê par e. Li ser Gelê Kurd tede, zulûm,

yê ji hemû aliyên de gîredayî emperyalîzmê ne. Leşkerên Tirkîyê jî dîrek gîredayî emperyalîzmê ne û ji yek hêzên NATO'yê ne.

Tirkîyê jî krîza aborî, siyasî û civakî tû cara xelas nebûye û nikare xelas bibê jî. Çimkî jî bo krîzê, sedemên esasî û bingehî li Tirkîyê dijîn. Sedemên bingehî ya krîza aborî, siyasî û civakî Li Tirkîyê didu ne. Sedema yekemî: Hebûna kapîtalîzmê. Encama kapîtalîzmê û him jî kapîtalîzma nexweş û gîredayî, karbidest li ser karker, gundî,

zordarî û kedxwariyê nedîtiyê domînin. Dema ku wisa be, elbet gelê Kurd û welatparêzên Kurdistanê jî, li hemberî tede, zilûm, zordarî, kedxwariyê û mêtîngehkariyê rabin, serhildin û li berxwe bidin. Rastî jî di tarîxa Komara Tirkîyê de, her demê jî serhildanên gelê Kurd qewîmine. Ji bo vê pirsê jî, tu cara Komara Tirkîyê jî krîzê xelas nebûye û heta ku ev pirsê çareser nebe jî, xelas nabe.

Karbidest û kolonyalîstên Tirk, her demê jî bo ku krîzê hal bikin, di rêjî-

mê de guhêrandinên bingehî çêkirin û sazumana faşîst bi destên leşkeran damezrandin. Piştî salên 60'î hemû ji wisa bû. Di ev sîh salên dawiyê de sê cuntayê leşkerî hate ser hikûm. Mirov dikare bibêje kû ev pîrsa, ji bo karbidestên Tirkîyê û leşkerên wan bu edetekê. Her dema kû sazumana karbidest dikeve tengasiyê û krîz dest pê dike, serî li vê wasitayê dixiwin.

Piştî helbijartina herêmi Li Tirkîyê, Partiya Hukûmet dike, ji sedî 21,8 dangan girt. Ev encama helbijartinên herêmi, krîza siyasî roj bi roj kûr kir. Di van şertan de, helbijartina serokcumhur jî bi serê xwe bû sedemek ji krîza siyasî re. Ji bo ku Turgut Ozal dixwaze, bi xwe bibe serokcumhur, leşker û generalên mezin gelek eciz in. Ji bo ku ew fêrî tişteki bûne: Ev tiştê jî ew e kû, serokcumhur ji leşkeran tê helbijartin. Lê Turgut Ozal jî ji bo berjewendiyê xwe, nexwaze serokcumhurî bide leşkeran. Ev jî dibê sedem kû leşker eciz bibin.

Wek tê zanîn û vekirî tê xuyakirin, ku gelê Tirk û gelê Kurd ji bo mafên xwe yê netewî, demokratîk, aborî û civakî di nav têkoşîneke xurt da ne. Ev jî bi serê xwe ji bo karbidestên kolonyalîst û faşîst bê çareyî diqewîne. Nema têkoşîna gelê Kurd zêdetir wan eciz dike. Ji bo vê jî karbidestên Tirkîyê û leşker, dixwazin diktatoriyeke vekirî ya leşkerî damezrînin. Pêwîste kû hemû peşveru, demokrat, sosyalîst û welaþparêzên Kurd û Tirk li hemberî ev hereketê bisekinin, ji bo kû ev hereketa bi ser nekeve têkoşîna bidin.

Li Kurdistanê êriş, operasyon, teda, zilûm, zordarî û qetilkirin didomîne.

Karbidestên leşkerî, êrişker, kevneperest, li hemberî gelê Kurd di nav êriş û qetilkirineke gelek fireh de ne. Van rojên dawiyê, ji bo vê jî haziriyek heye. Gora ev hêzên êrişker, "welaþ" dibin tehdîda perçebûyîna daye. "Xayin" û "Terorîst" li hemberî hêza leşkerî û hêzên emniyetî di êrişekê de ne. Hêzên Leşkerî jî dixwazin kû "welêt" û gel ji van kesan xilas bikin.

Raste, Li Kurdistanê bûyer peşdikevin. Di navbeyna hikûmet û muxelefetê û hêzên leşkerî de muneqeşe mezin dibe. Ji bo vê jî, serokên leşkerî gelê Kurd û hêzên demokratîk, peşverû yê Tirkîyê bi giştî dijmin ilan

kir. Ev jî tê wê manê ye kû, êrişeke mezin ê bibin ser hêzên demokratîk, peşverû û gelê Kurd.

Gerek baş bê zanîn ku li Kurdistanê bûyerên mezin diqewîmin. Lê berpirsiyarên ev bûyeran Dewleta Tirk e. Ji bo ku bi salan e kû Li Kurdistanê welaþparêzan dikuşin û gelê me dikin muhacîr. Ziman, çand û hemû mafên gelê me yê mirovî kedexe kirin. Ev siyaseta jî raste rast derxist holê, kû Dewleta Tirk, ji bo gelê me dewleteka biyanî ye.

Elbet, dema kû dewleta Tirk ya kolonyalîst teda, zilûm û zordariyê bidomîne; li hemberî ev teda, zilûm û zordariyê, welaþparêzên Kurdistanê jî, him bi awayê çek û him jî bi awayên din, yê li berxwebidin. Ji bo vê jî, ev bûyerên çê dibin, encama siyaseta dewleta Tirk e, pêwîste kû tehemmulî ev encamê jî bike. Çimkî karbidestên Tirk, bi zorê welaþê me girtine bin destê xwe, dewlemendiya welaþê me mijandine û teda, zilûm li gelê me kirine.

Sazumana Kolonyalîst û Şovên ji bo kû Teverga Gelê me bişikine, bi hemû hêzên xwe êriş kir. Bi destê MÎT'ê, Kontr – gerilla û "tûmên taybetî" tevlihevî çêkir. Bi kincên pêşmergan çûn gundan

li gelê me teda û zilûm kirin. Gundên Kurdan vala kirin, daristan şewitandin. Û Dîsa xwastin û îro jî dixwazin, ku ji bo gundî û bajarîyên Kurd ne rehetî biqewîminin, encama ev ne rehetiyê, gundî û bajarîyên Kurd dev ji gund û bajarên xwe berdî. Di vê deq û dolabên xwe de jî bi manêyekê bi serketin. Di vê demê de, Li Kurdistanê bi sedan gund vala bûne. Gundîyê Kurd mecbûr bûne ku biçin li bajarên mezin yê Kurdistanê û Tirkîyê bi cih bibin.

Pêwîste hemû hêzên şoreşger, demokrat û welaþparêz li hemberî vê siyaseta qirêj derkevin. Ji bo ku gundîyên Kurdistanê gundên xwe vala nekin û neçin li bajarên mezin bi cih nebin, şertan pêk binin.

Ev hemû bûyer û siyaseta dijmin diyar dike, kû di destpêkê de gelê Kurd û di dereca diduyan de gelê tirk, di xeteriyeke mezin de ye.

Ji bo kû pêşiya ev xeteriyê bê girtin û deq û dolabên dijmin vala derkevin: Him li hundirê welêt û him jî li derveyê welêt, şoreşger, sosyalîst û welaþparêzên Tirkîyê û Kurdistanê pêwîste

têkoşin û xebeteka xurt organîze bikin; dengê xwe bigînin gelên me û reya giştî ya cihanê.

Ji bo vê jî, li hundirê welêt, gerek mebusên kû bi menşeyê xwe Kurd in, berjewendîya partîyê bidin alîkî bîncem hev, li hemberî êrişa li ser Kurdistanê û qatilkirina gelê Kurd kû tê xwastin muşterek binin ziman û li hember derkevin.

Pêwîste ku rewşenbîrên Kurd, hiqûqnas, doxtor, mamoste û mûhendîsên Kurd jî dengên xwe bilind bikin. Xwe bigînin rewşenbîrên Tirk û bi wan ve têkoşînekê organîze bikin.

Li derveyê welêt, ji bo ku li hemberî van êrişan derkevin, pêwîste kû em destê xwe bidin destê hev: Meşan, protestoyan, û cur be cur babetên têkoşîna bimeşînin.

Girtîxane di dema îro de perçek ji jîyana gelê Kurd û Tirk e. Piştî salên 60'î, wek baş tê zanîn ku girtîxanên Tirkîyê, tu cara jî aliyê şoreşger, sosyalîst û welaþparêzan ve vala nema. Girtîxane bûn pîrseke girîng.

Her demê jî, di girtîxanan de zilûm, zordarî û teda bi xurtî hate meşandin. Bi sedan şoreşger, di girtîxanan de hatin kûştin. Lê her demê jî, girtîyên şoreşger, li hemberî teda zilûm û zordariya girtîxanan derketin. Serê xwe ji kolonyalîst û faşîstan re xwar nekirin.

Piştî 12'ê Îlonê jî, bi dehhezaran şoreşger, welaþparêz di girtîxanan de jîyana xwe domandin û îro jî didomînin. Berîya vê du mehan, teda, zilûm ve zordarî li girtîxanan disa zêdetir bû. Encama ew teda û zilmê Li Girtîxana Eskîşehr'ê bi sedan girtî ketin grêwa birçibûyîna. Di grêwa birçibûyîna de, dû welaþparêz: Mehmet YALÇIN-KAYA û Hüsnu EROĞLU şehîd ketin.

Grêwa birçibûyîna piştî 52 rojan kediya. Girtîyên siyasî, ji beşek daxwazên xwe bi serketin. Ev jî, ji bo hemû şoreşger, welaþparêzan û malbatên girtîyan bi serketinek e.

Lê pîrsa girtîxanan hal nebûye û di ev sazumana kolonyalîst û faşîst de jî, tû cara çaresernabe. Çareserbûyîna girtîxanan, bi azadiya Kurdistanê û demokratîk bûyîna Tirkîyê mûmkin e.

Ji bo vê jî, gerek hemû şoreşger, welaþparêz û gelên me di vê pîrsê de hesas bin û xeteriya girtîxanan bibînin û gora wê xwediyê programekê bin.

BİRLİK ÇALIŞMALARIMIZ ÜZERİNE

(III)

Dergimizin geçen sayısında yer olmadıgından, birlik çalışmalarımızdan bahsetme olanağını bulamadık. Bu sayımızda, bu konudaki görüşlerimizi açmaya devam ediyoruz.

Dergimizin geçen sayılarındaki yazılarımız incelendiği zaman, birlik çalışmalarında ortaklaştığımız guruplardan biri de Kürdistan Devrimci – Yurtsever Birlik Platformu'dur. Belirli bir aşamada, TEVGER'e, YSK'den farklı yaklaşımlarından dolayı, birlik doğrultusundaki ortaklaşmadan vazgeçildi. Ama bu vazgeçilme, ileride bir daha ortaklaşmayacağı anlamına gelmiyordu. Bugün de bu anlama gelmediğini açıkça belirtmek isteriz. Ayrıca, bu düşüncelerimizi kamuoyuna iletmeyi de doğru bulduk.

Kürdistan Devrimci – Yurtsever Birlik Platformu, bir zaman önce resmi olarak kendisini ilan etti. İlk resmi ilanını, "Birlik İçin Deklarasyon" isimli bir broşürle sağladı. Daha sonraki bir zamanda da Bergeh isimli dergi ile, ulusal demokratik yayın sahasında yerini aldı.

Deklarasyon metnini incelediğimiz zaman, Platformun ne YSK ile ve ne de diğer guruplarla birlik konusundaki geçici ortaklaşmasından bahsedilmediğini gördük. Bunun bir eksiklik olduğunu tespit ettik. Ama bu eksikliğin başka bir düzeyde ve zamanda ortadan kaldırılabileceğini düşünerek, bu sorun üzerine bir açılım yapmayı, sorunu değerlendirmeyi geçici olarakta olsa erteledik. Ama, Bergeh'in yayınlanmasından sonra da bu eksikliğin devam etmekte olduğunu gördük. O zaman, bu tutumun bilinçli ve yanlış bir tutum olduğunu saptayarak, bir küçük eleştiri ya da uyarıyı yapmayı gerekli gördük.

Küçük Bir Eleştiri

Bilindiği gibi, Kürdistan Yurtsever Devrimci Birlik Platformu (KYDBP), uzun bir zamandır şekillenme ve olgunlaşma sürecini yaşamakta. KYDBP'nin hemen kendisini ilan etmemesinin, yurtsever kadro, örgüt ve

eğilimlerle birlik yapma isteğinden kaynaklandığını hem devrimci kamuoyu biliyor ve hem de kendisinin açıkça belirttikleri bir durumdu. Bunun için de, sürekli birlik arayışı içinde oldular. Bu arayış sürecinde, bir kısım kadrolar ve örgütlerle dirsek teması içinde oldu, bir kısım kadro ve örgütlerle birliği gerçekleştirmek için somut çalışmalar içinde oldu. KYDBP'nin somut bir biçimde "birlik konusunda" ortaklaştığı örgütlerden biri de YSK idi. YSK ile Platformun ilişkileri de epeyce bir zaman devam etti. Bu ilişkiler evresinde, hayati ilkesel tartışmalar oldu. Bir insan topluluğunun örgüt yaratmaları için gerekli olan ilke sorunları olgunlaşması evresine gelindiği gibi, gerekli olan araç ve gereçlerin yaratılması konusunda da önemli hazırlıklar yapılmıştı. Ne yazık ki, bazı sorunlardan dolayı birliğimiz başarıya ulaşamadı ve çalışmalarımız kesintiye uğradı.

Çalışmalarımız bu kadar hayati bir noktaya gelmiş olmasına rağmen, KYDBP'nin bu çalışmalar hiç yapmamış gibi hareket etmesi ve suskunluğu yeğlemesi, birçok yönden sorunun ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

İsmi geçen Platform, varlık şartını esas olarak, kendi dışındaki yurtsever kadro ve örgütlerle birliğe bağladığı hem kendi anlatımlarından ve hem de yazdıklarından açıkça ortaya çıkmaktadır. Böyle olmasına rağmen, YSK ve KHP ile birlik için yaptığı somut çalışmalardan, KUK ile uzun dönem varolan resmi olmayan ilişkilerinden; birçok örgüt ve kadroya birlik için götürdüğü önerilerden bahsetmemesi hem çok anlamlı, inkarcı bir tutumu, açık olmamayı ifade etmekte ve hem de kendi inkarı olan bir tutumu sergilemekte. Haklı olarak her yurtseverin, "siz hep başka kadro ve örgütlerle birlik birlik dediniz, ama bu süre içinde hiçbir kadro ve örgütle bu sorunu tartışmadınız mı? Tartışmışsanız neden bu tartışmalardan bahsetme gereğini görmüyorsunuz?" diye sorması haklıdır. Aynı soruyu, biz de YSK olarak soruyoruz. Ayrıca, bu konuda fazla-

sıyla da hak sahibi olduğumuzu düşünüyörüz.

Bundan daha önemlisi, yurtsever – devrimci ve sosyalist güçlerin; bir bütün olarak yurtsever ve sosyalist potansiyelin Kürdistan'da birleştirilmesi tek tek kadroların ve örgütlerin sorunu değildir. Genel bir sorundur ve zaten genel bir sorun olduğu bugün daha açık bir biçimde hissedilmekte ve ulusal demokratik saflarda dile getirilmektedir. Bunun içinde birileri ile başlayan ve son bulan bir sorun değildir. Böyle olunca, bu sorundaki çalışmalarda ortaya çıkan sonuçların, deneylerin ve ilke saptamalarının hızlı bir biçimde kamuoyuna iletilmesinin, sorunun uzun vadedeki çözümüne açısından oldukça yararları olacaktır. Böyle olduğuda birlik için ortaklaşmalarımızın devam ettiği dönemde hem yazılı ilke taslaklarımızda ve hem de sözlü karşılıklı tartışmalarımızda dile getirilmiştir: Hemde birincil derecede önem taşıyan bir sorun olarak üzerinde durulmuştur. Platformun bu sorun üzerinden rahatlıkla atlamış olmasına, anlam vermek oldukça zordur.

Platform, birlik için yaptığı çalışmaların yanlış olduğu görüşünde ise, bunu da açıkça ilan etmek ve açığa çıkarmak zorundadır. Tersini düşünülüyorsa, sorunun üstü kapalı bırakılmak istenmesi büyük bir zaafı anlatmaktadır.

Platformun bu davranışı, eskiyi ve geleneksel olanı anlatmaktadır. Eski ve geleneksel olan değer yargılarıyla, birlik sorunlarının aşılmasının mümkün olmadığını bilmek zorundayız. Bilindiği gibi, birlik süreci karmaşık ve karmaşık olduğu kadar çok yönlü çabaları, yenilemeyi emretmektedir.

Kapsamlı Önerilerimiz

YSK olarak bütün birlik girişimlerimizde, gücümüz ve olanaklarımız ölçüsünde sorunu ciddiye aldığımızı bütün yurtsever güçler de çok iyi bilmektedirler. Bu soruna yaklaşımımızdaki ilkesel tutumumuzdan kaynaklanmaktadır. Ayrıca, prensip

olarak bir iş yapılmak istendiği zaman, o iş için gösterilmesi gereken bütün çabaların ciddiyetle yerine getirilmesi gerekir. Biz de YSK olarak, bu prensibi hayata geçirmek istedik ve bundan böyle de bu prensibin gereklerini yapacağız.

Bundan dolayı da, Platformla yaptığımız birlik çalışmaları evresinde, her aşamada ve her temel sorunun çözümüne ilişkin olarak, kendimize düşeni yapmaya; sorunların açılımı için azami gayreti göstermeye çalıştık. Bunun için de, bütün çalışmalarımızda somut ve herkes için belirleyici ve geçerli yöntemlerle önermelerimizi kapsamlı bir biçimde yaptık.

17.10.1986 Tarihinde "Yeni Alternatif Devrimci Örgütlenme Üzerine Bazı Yaklaşımlar" başlığıyla görüşlerimizi netleştirmeye çalıştık.

Bu yazdaki yaklaşımlar, YSK'nin örgütlenmenin temel sorunlarına ilişkin ilkesel yaklaşımlarını somutlaştırmaya çalışmaktadır. Bu anlamıyla da günümüz içinde güncelliğini koruyan ve değerlendirme dışı tutulmaması gereken ilkesel yaklaşımlardır. Günümüzde, birlik sürecinin güncelliğini ve acilliğini koruduğu bir gerçektir. Bu süreç, sosyalist kadroların, örgütlerin ve partilerin tümünü nitelik olarak kapsamına alan bir süreçtir. Bu anlamıyla genel, gurupları, tek tek örgütleri aşan önemli bir sorundur. Böyle olunca, sosyalist kadro ve örgütlerin, birliğin gerçekleşmesi, sosyalist potansiyelin sentezleştirilip merkezi birleşik bir örgütlenmeye kavuşturulması için yaptıkları bütün birlik çalışmalarında ve en küçük birlik girişimlerinde ortaya çıkan verileri ve sonuçları sosyalistlerin ve yurtseverlerin tartışmasına açması bir gerekliliktir. YSK'nin çalışmaları ve görüşleri de bu anlamıyla değerlendirmeye değer niteliktedir.

Bu anlamıyla ilkesel taslak görüşlerimizi sunmaya devam edeceğiz.

İsmi geçen yazımızda bir ön giriş yapılmakta ve ondan sonra, temel sorunlara ilişkin yaklaşımlarımız somutlaştırılmaya çalışılmaktadır.

Ön Açıklama Niteliğinde

Kuzey Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini omuzlayabilecek alternatif devrimci bir örgütlenme sorunu

ile karşı karşıya olduğumuz, en azından bizler açısından, tartışılmaz bir gerçek durumdadır. Ama, diğer bir gerçeklik, bizlerin dışındada alternatif devrimci bir örgütlenmenin arayışı içinde olan unsurların, çevrelerin ve siyasal – örgütsel eğilimlerin sözkonusu olduğudur. Bundan dolayı da, her unsur, çevre, siyasal – örgütsel eğilim: şu veya bu yönden, bazı düzeylerde etkili, bazı düzeylerde etkisiz çalışmalar içindedir. Bu çalışmalara, parçalı ve bütünlüklü bir yaklaşım gösterildiği zaman ve kabaca bir analiz yapıldığı zaman, gözle görülebilir somut durum: Alternatif devrimci örgütlenmenin yaratılması çabası içinde olanların ciddi belirsizlikler taşıdığı, çözümlenmeye çalışılan sorunun, şu veya bu ögesine ilişkin gerekli tanımların açığa çıkarılmadığıdır. Belirsizlikler olunca, kitleler ve devrimci – demokratik kamuoyu içinde, yeterli etkinlikte çalışma gösterilemez. Geleneksel çalışma metodları aşılamaz. Çözümlemeye çalışılan sorun da, kıymetinden gün be gün bir şeyler kaybetme tehlikesini taşır.

Basit bir doğru var. Herhangi bir insan veya bir gurup, bir iş yapmak istediği zaman, önce o işin ismini koymak zorunda. İsmi koymadığı zaman, belirsiz bir işin peşinde koşarak, enerjisini kaybeder, başarıya ulaşmamasından dolayı, umutsuz duruma düşer. Sadece kendisi umutsuz duruma düşmez, çevresindekilere de umutsuzluğu bulaştırır. İsmi koyduktan sonra, o işi kimlerle, ne kadar zamanda ve hangi araç ve gereçlerle kotaracağını da tespit etmesi gerekir. Yani bir plan sahibi olması gerekir. Böylece, işi yarım – yarıya gerçekleştirmiş olur.

Bu basit gerçeklik ya da doğru, varolan verisel durumdan hareketle, varolan bütün siyasal yapılanma, eğilim ve birikimleri yok saymayarak kotarmaya çalıştığımız, Alternatif Devrimci Örgütlenme içinde geçerlidir. Kısacası: Bu sorunda, belirsizliklerin hepsini haletmek gerekir. yoksa, sonuç alıcı adımların zamanında atılması mümkün olmadığı gibi, bu adımların içinde yer alması gerekenleri, çekebilme olanaksızdır. Geçmiş değerlendirilmekte ortaya çıkan en önemli sonuçlardan biri, üzerinde de hemen hemen herkesin anlaşmaya

vardığı sorun: Belirsizlik sorunudur. Belirsizlik, anlayışta olduğu gibi; program, taktik ve örgütsel işleyişte de kendisini göstermiştir. Bunun için de, insanlar ne yaptığını bilmez bir durumda, açık denizde kürek sallamışlardır. Bu, bir dönem sonra, insanların yorgun düşmesini, umutsuz kılınmasını getirmiştir. En tehlikelisi, ulusal demokratik mücadelenin saflarına kazandırılan halk kesimleri, mücadeleden uzaklaşmaya başladığı gibi, zıtına dönüşerek, karşı konumlarda yer alarak, düşmanın güçlülüğüne nesnel katkıda bulunmuşlardır.

Korkulması gereken yada korkmamız gereken en büyük tehlikeyi: belirsizlik olarak ortaya koymak gerekir. Sorun böyle konulduğu zaman, belirsizliği ortadan kaldırmak gerekir. Belirsizliğin ortadan kaldırılması için, herkesin bütün gücünü kullanması gerektiği gibi; belirsizliğin hangi temel konularda, bugüne kadar kendisini gösterdiğini, gösterebileceğini saptamaya da bağlıdır. Belirsizliğin ortadan kaldırılması için, bilimsel açıklık ilkesinin bütün yönleriyle ve bütün düzeylerde hayata geçirilmesi gerekir. Bunun içinde, ikili görüşmeler, kapalı toplantılar, sadece ve sadece sorunların tartışılması, belirlenmesi ve çözümlere varılmasında biçimlerden biridir. Ama, en basit ve sorunu çözümlenmeye hizmet eden daha az etkili biçimlerden biridir. Öyleyse, başka hangi biçimler kullanılabilir? sorusuna cevap aramak gerekir. Bu sorunu, ileriki satırlarda, diğer pratik sorunlara ilişkin görüşlerimizi belirttiğimiz zaman, çözümlenmeye çalışmış olacağız.

Dedik ki, belirsizliğe meydan vermemek gerekir. Bunu demek kolay ve rahattır. Ama rahat olmayan: belirsizliğin büyük tehlikeler doğuracağı sorunları saptamak ve bu sorunların belirsizlikten kurtulmasına ilişkin önermelerde bulunmak, tartışmaları derinleştirmek gerekir. Biz de bu belirsizliğin ortadan kaldırılması için belirli yaklaşımlar göstereceğiz.

Onun için de, yaklaşımlarımızı esas sorunlar ve esas sorunlara bağlı pratik – siyasal sorunlar etrafında geliştirmeye çalışacağız. Bu yaklaşımımızın belirli bir katkı sağlayacağını umut etmekteyiz.

Geçmişin Doğru Bir Muhasebesi Gereklidir

Bizler, Kürdistan'da, halkımızın ulusal demokratik mücadelesinin belirli bir evresinde yaşamaktayız. Bu evrenin sorunlarıyla karşı karşıyayız, cebeleşiyoruz ve bu evrenin koşulları bizi üretmekte, şekillendirmekte. Bunun için de, bu evrenin görülmesi yeterli değil. Bu evreyi belirleyen, geçmiş dönemlerin varlığını görerek, çözümlenmelere gitmek gerekir. Buna, miras, ya da halkımızın, bizim geçmişimiz diyebiliriz.

Geçmişimiz, halkımızın mücadelesinin, yaşamının geçmişi: çok eski tarihlere, yüzyıllara dayanmakta. Bu uzun

tarihi geçmişte, çok belirleyici tarihi olaylar yaşanmıştır. Bu yaşam çizgisi üzerinde, tarihi geçmiş içinde, ulusal demokratik baş kaldırımlarında çok ciddi boyutu teşkil ettiği tartışmasız bir durumdur. Ama, geçmişin bugünkü koşullarda bütün yönleriyle açığa çıkarılabildiğini söyleyebilmek zordur. Bunun yanında, geçmişin açığa çıkarılması çabalarının yoğunlaşmakta olduğu da görülebilmekte, sevindirici bir olaydır. Tabir caizse, tarihimiz yeniden yazılmaktadır. Süreç, tarihsiz bir halk olmaktan çıkışımızın kuvvetli sosyal, siyasal, kültürel verilerini açığa çıkarmakta.

Yeni, alternatif örgütlenme açısından, bu sorunun, mevcut veriler, araştırmalar, eserler ve olaylar boyutunda derinleştirilmesi, yeni sentezlere varma çalışmasının yürütülmesi için çaba sarfetmek, karara varmak gerekir. Bu sorun netleştirilerek: a) Kendimize olumlu miras kabul ettiğimiz bütün öğeleri, değerleri, olayları ve örgütlenmeleri açık bir şekilde ilan etmeliyiz. b) Karşı olduğumuz, olumsuz ve yanlış gördüğümüz şeyleri açıkça belirterek, niye karşı olduğumuzu bütün çalışma ve kitle düzeyinde açığa kavuşturmalıyız.

Bugünden; geçmişe ilişkin olarak, farklı yaklaşımlarımızı, ya da kimlerle hangi noktalarda çakıştığımızı göstermez, bilinçlere kazıyarsak, geçmişin birikimlerini yeni atılımda sentezleştirmek, dokusunu derinleştirip, güçlendirmek olanaksız olur.

Geçmişin değerlendirilip netleştirilmesi, alternatif devrimci örgütlenmeyi de yaratmak isteyenleride aşan,

başkalarını da ilgilendiren; kapalı salon görüşmelerinde de yapılacak tartışmalarla çözümlenmesi mümkün olmayan kapsamlı bir olaydır: En yakın dönemlerde toplumsal muhalefet içinde yer alanlardan fazlaca yararlanılması gereken bir sorundur. Bunun için de, bu konuda dışa açılımlar göstererek, bu çalışmaya katılabileceklerin katılmasını sağlamaya; bunun için tartışma, sentezlere varma platformlarının yaratılmasına çalışmalıdır.

Bu konuda

1- Bilenlerin görüşlerine başvurma yoluna gidilmelidir. Bu konuda bilenlerin görüşlerini bildireler haline getirmeleri sağlanarak, genel bir konferansta tartışmaya açılabilir.

2- Açık oturumlar düzenlenebilir.

3- Dönemleri ayırarak, temel konuları kategorileştirerek konferanslar yapılabilir.

4- Geçici yayınsal neşriyate başlanabilir.

Ayrıca, başka biçimlerinde tayin edilmesi yoluna gidilebilir.

Tabi ki, bütün bunlar yapılırken, alternatif örgüt arayışına cevap bulma, onun için sentezler yaratma ilkesel açıklık sorununa bağlı olarak davranılmalıdır.

Örgüt Bütünlüklü Bir Dünya Görüşüne Sahip Olmalıdır

Yeni, alternatif devrimci örgütlenmenin, bütünlüklü bir dünya görüşüne sahip olması gerekir. Eğer, örgütlenme, dünya görüşü açısından belirsizlik taşırsa, kendi içinde tehlikeli eğilimleri taşımak zorunda kahr. Sık sık sapmalarla karşılaşır. En tehlikelisi: Pragmatizm, örgütün, örgüt üyelerinin ve ulusal demokratik hareketin içini boşaltarak, kişisiz bir hale getirir.

"Devrimci Demokratizm", bugüne dek, farklı dünya görüşlerinin karmaşası, farklı düşüncelerden yararlanma yada en başarılı haliyle, "farklı düşüncelerin" sentezi olarak anlaşmıştır. Yani, burjuva, küçük burjuva ve proletarya düşüncesinin, dünya görüşünün karmaşası, sentezi. Burjuvazinin düşüncesinde de, sömürgecilik karşı olan, kendi pazarı için, sömürgeci burjuvaziye karşı konum alan, tavır koyan burjuva kesimlerin düşüncesi anlaşılmalıdır.

Dünya pratiği, böyle bir belirsizlikten yararlananların: mücadele süreci sonucunda iktidar olan, hegemonyayı ele geçiren sınıf ya da sınıfların, egemen sınıflar olduğunu genellikle göstermiştir.

"Devrimci Demokratik" eylemin, örgütün; bu verilerin ışığında bakıldığı zaman, bilimsel dünya görüşü olan sosyalist dünya görüşü klavuzluğunda sürdürülmesinin önemi ortaya çıkmaktadır. Özellikle, Kuzey Kürdistan'da sosyalist eğilimin güçlenmekte olması ve sosyalist dünya görüşünün bütün toplumsal kesimleri şu veya bu düzeyde etkilediği gerçeğinin ortada olduğu bir durumda, daha bir önem taşır, taşıyor.

Durum böyle olunca, zor bir işle karşı karşıya olduğumuz görülmekte. Öyleyse, bütünlüklü bir dünya görüşünün çözümlenmesi sorununu en genel hatlarıyla nasıl belirlemek gerektiğinin açığa çıkarılması gerekir. Derinliğine ve bütün boyutlarıyla, bütünlüklü bir dünya görüşünün ortaya çıkarılmasının bir süreç, uzun vadeli bilimsel bir çalışma sorunu olduğunu biliyoruz.

Bütünlüklü dünya görüşü, sahip olunan felsefe; yaratılacak değerleri, siyasi kültürü ve davranış biçimlerini; örgütün yapısını, işleyişini ve kitle çizgisini, çalışma tarzını tayin etmede belirleyiciliğe sahip olacaktır. Kitlelerin, kadroların bilinçlendirilmesinde; ajitasyon ve propaganda da öncü, klavuz role sahiptir.

Örgütün Karakteri Açığa Kavuşturulmalı

Gelinen aşamada, oluşturulmak istenen, yeni alternatifsel devrimci örgütün niteliği, boyutları konusunda, oluşturanları olarak net görüşlere sahip olmamız gerektiği gibi, bu konuda kitlelere, bekleyiş içinde olan devrimci unsurlara, çevrelere ve eğilimlere açıklamalarda bulunmak gerekiyor. Özcesi, "Nasıl Bir Örgüt?" sorunu yakıcı bir sorundur.

"Nasıl bir örgüt?" sorununa, "sosyalist bir örgüt" ya da "devrimci demokratik bir örgüt" diye bir cevabın verilmesi, bir cevap olmasına rağmen, günümüz koşullarında cevap kabul edilebilecek bir durum değildir. Ayrıca, çok şey ifade etmediğini bizler de kabul etmek zorundayız. Bu cevap,

fazla bir anlam ifade etmez. Çünkü, birincisi, Kuzey Kürdistan Devrimci Hareketi 1974 aşamasında değil. Belirli birikimleri olan, belli yönleriyle örgüt sorununda tartışmalara girmiş bir harekettir. İkincisi, 1974'lerden sonra, K. Kürdistan devrimci hareketinde belirli örgütlenmelerin oluştuğu, geliştiği, varlığını sürdürdüğü ve bugünde sürdürmekte olduğu bir ülkedir. Bu örgütlenmelerin bir kısmı da, zaman zaman kendilerine, "cephe tipi örgütlenme", "devrimci demokratik örgütlenme" dediler. Bu aşamalardan geçtiğini ifade ettiler. Ama yıllar sonrasında, yapılan bilimsel değerlendirmeler sonucunda, bu niteliği aşamadıkları ve bir bütün olarak, "nasıl bir örgüt?" sorununun gündemde olduğu görüldü.

Öyleyse, "nasıl bir örgüt?" sorununun da belirli boyutların açığa çıkarılması gerekir.

a) Bu örgütün dünya görüşünün, felsefesinin netleşmesi gerekir. Bu sorunda söylenmesi gerekenleri, "örgütün dünya görüşü" bölümünde belirttiğimiz için tekrardan bu soruna burada açıklamalar getirmenin fazladan bir şey olduğu açık.

b) "Devrimci Demokratik Örgüt"ün teorik açılımının yapılması gerekir. Ayrıca, oluşturulmak istenen "devrimci demokratik örgüt"ün geçmişte, K. Kürdistan'da kendisine bu sıfatı veren örgütlerden farkı nedir?. Geçmişte oluşturulmuş ve kendisine "devrimci demokratik örgüt" diyen örgütler bu niteliklere haizmiydiler?. Haiz değil idiyse, niye değil idiler?. Yeni örgütlenme hangi farklılıkları kitlelere ve kadrolara göstererek, "devrimci demokratik örgüt" karakterini somutlaştırmış olacak. Çalışmalarında ve bütün hayat alanlarında bu özelliğini nasıl hissettirebilecek?

Devrimci demokratik örgüt denildiği zaman, farklı boyutların akla gelebileceği açıktır. Bunun iki temel boyutuna işaret edersek:

– Oluşturulmak istenen Devrimci Demokratik Örgütlenme, emekçi halk hareketinin saflarında bulunan farklı eğilimlerde olan unsurların ve eğilimlerin bir sentezi mi olacak?. Böyle olması halinde, bu örgütün devrimci demokratik olarak nitelendirilmesi neden uygun olurda, sosyalist olarak nitelendirilmesi uygun olmaz?.

Yoksa, geçmişteki Leninist olmayan ve yaşanan örgüt modellerinin bizi vardığı bir noktadır? Sosyalist bir örgütte farklı eğilimlerin bir arada yaşadıklarını, ortak bir eylem çizgisini sürdürdüklerini bilmiyormuyuz?. Bilirsek, yada olabileceğini kestirirsek, Kürdistan koşullarında acaba bunu engelleyen bir durum mu var?

– Oluşturulmak istenen devrimci demokratik örgütlenme, ulusal kurtuluş içinde olması gereken; çıkarları sömürgecilğe, emperyalizme ve yerel gericiğe (feodalizme) karşı mücadelede olan unsurların, sınıf eğilimlerinin birlikte yer alacakları bir örgütlenme mi olacak?

O durumda örgütün egemen dünya görüşü ne olacak? Egemen dünya görüşü sosyalizm olursa, diğer burjuva eğilimleri nasıl bu örgütte yer alacaklardır? Sosyalizm değilse, belirsiz bir ideoloji, karmaşık: sosyalizm, küçük burjuva yurtseverliğinin karmaşığı bir dünya görüşü ise; emekçilerin geleceği ve sosyalizmin kuruluşu nasıl garantiye bağlanacaktır?. O zaman, bu örgütlenmeye, farklı sınıfsal ulusal kurtuluşçu eğilimlerin birlikte yer aldıkları "cephe tipi örgütlenme" denilemez mi?. Eğer denilebilirse, geçmişteki tartışmaların ışığında, oluşturulmak istenen "cephe tipi örgütlenme" ile; geçmişte savunulan, ulusal eğilim taşıyan burjuva, küçük burjuvazinin öncülük konumunun devam ettiği "cephe tipi örgütlenme"den farkı nedir?, ne olacaktır?

Kürdistan'da verisel durum analize tabi tutulduğu zaman, birinci kategorideki devrimci demokratik örgütlenmenin daha olanaklı, ulusal kurtuluşta çıkarları olan, ama sosyal devrimle gerçek kurtuluşu gidebilecek olan işçi sınıfı ve diğer yoksullar için daha avantajlı tarihi konumu yaratma durumunda değil mi?. Sosyalizmin genel etkinliği sonucunda, bütün sınıf eğilimlerinin şu veya bu nedenlerle kendisinin sosyalist olduğunu söylediği şartları, lehte kullanmak mümkün değil mi?. Yirminci yüzyılın karakteri, kürt burjuvazisinin ulusal devrimi zafere ulaştırma tarihi fırsatını kaçırdığı bir dönemde, yapılması gereken işçi sınıfı ve diğer yoksulların önderlik konumlarının gün be gün güçlendirmenin, birinci kategorideki örgütlenme

ile olması, daha bir imkan dahilinde değil mi?

Oluşturulacak devrimci demokratik örgütlenmede, sosyalizmi benimsemeyen unsurlar ve siyasal eğilimler bu örgütte yer alacaklar mı? Almayacaklarsa, ikinci kategorideki bir devrimci demokratik örgütlenme nasıl yaratılabilir? Özellikle bu sorun, siyasal şekillenme içinde olan, tarihi geçmişi, şu veya bu konumun kazandırdığı unsurlar, eğilimler açısından önem taşır.

Verili durum, tarihsel moment, sosyalizmin benimsetilmesi ve hatta "dayatılmasının" şartlarını olgunlaştırma durumunda değil mi? Bu moment ve olgun şart, iyi değerlendirilmemeli midir? Ayrıca nasıl değerlendirilebilir?

c) Bu örgütlenme, geçici bir örgütlenmemidir, değil midir? Geçici bir örgütlenme olarak düşünülüyorsa, zaman olarak hangi momentte, bu örgütlenme, sosyalist, işçi sınıfı örgütlenmesine dönüştürülecek?. Ayrıca nasıl dönüştürülecek?

Bu soruna yaklaşıldığı zaman, bir önceki bendde de dile getirdiğimiz iki kategorinin farklılıklar göstereceği açıktır.

Birinci kategorik devrimci demokratik örgütlenme, geçici olabileceği gibi, Ulusal Demokratik Devrim öncesi bir aşamada nitelik değişikliğine gelebilecek, sosyalistleşme anlamında ileri bir düzeyi ifade edecek bir örgütlenmedir.

Ama, ikinci kategorideki Devrimci Demokratik Örgütlenme geçici olarak kabul edilse bile. Bir, ulusal demokratik devrim öncesinden bir dönüşüme gelmesi mümkün değildir. Gelmesi halinde, sınıf dokusunu parçalar. Tabir caizse, örgüt içi sınıfsal uzlaşmayı ortadan kaldırır. İki, ulusal demokratik devrim sonrası geçici niteliğinin değişmesinin, garantisi olamaz. Bu süreçte, işçi sınıfı ve onun temsilcilerinin güçlü çıkacakları, egemen olacakları; toplumsal, siyasal etkinlik sağlayacakları, iktidar olacaklarının garantisi olamaz. Olacaksa nasıl olacak sorunu başlı başına önemlidir.

d) Örgütün işleyişini belirleyen normların, kuralların, yeni alternatif devrimci örgütlenmenin yapısına göre belirlenmesi gerekir. Örgütlenme de

sosyalist normların belirleyici olacağı sentezi, genel bir belirlemedir. Yeni alternatif devrimci örgütlenmenin ihtiyaçlarına tek başına cevap veremez.

Bilindiği gibi, örgüt yapısı, örgütte yer alan insanların ortak davranış biçimini belirleyecektir. Eylem birliğinin sıhhatli bir çizgide sürdürülmesini sağlayacağı gibi, örgüt üyelerinin ve giderek toplumun, insanlarımızın şekillenmesinde belirleyici olacaktır. Bu anlamıyla, bugüne dek, örgütsel yapılarda uygulanan kuralların ve sağlanan işleyişin yeni bir içerikle ortaya getirilmesi gerekir. Örneğin, demokratik merkezîyetçiliğin eski işleyiş ve içerikli sunulması: örgütümüze yeni, alternatif bir karakter kazandırılmaz. Öyleyse, demokratik merkezîyetçilik nasıl işletilecektir? Demokratik merkezîyetçiliğin, örgütün kurumları ile bağı nedir? Ayrıca, örgüt üyelerinin bilinç düzeyleriyle bağlantısı nedir?, ideolojinin üretiminde kendisini nasıl yansıtacaktır? Farklı görüşlerin ortaya çıkması halinde, bu yanlış görüşlerin ortadan kaldırılması ya da doğru görüşlerin örgüte egemen hale gelmesi nasıl mümkün olacaktır? Farklı görüşlerin ve farklı eğilimlerin kurumlardaki, tüm örgütteki yansıması ne olacaktır, nasıl olacaktır? Farklı eğilimlerin, görüşlerin kitleye yansımaları nasıl olacaktır? Giderilmesi ya da örgüte egemen hale gelmesinde, nasıl bir süreç izlenecektir? Bunda hangi araç ve gereçler kullanılacaktır?

Bütün bu sorunların çözümlenebilmesi için iki önemli şeyin kabul edilmesi gerekir.

Birincisi, örgütümüz kurulurken, farklı eğilimlerde unsurların ve eğilimlerin varlığı ile oluştuğu görülmek zorunda. Bundan dolayıda, farklı eğilimlere tahammülkarlık ve bir arada yaşatılmasının kural ve anlayışlarının yaratılmasının kabul edilmesi gerekir. **İkincisi**, örgütsel çalışma sürecinin uzun vadeliği gözönüne alınarak, belirli aşamalarda bu sorunla karşı karşıya kalacağımızın kabul edilmesi gerekir.

"Demokratik merkezîyetçilik, örgütün farklı eğilimlerden

(sosyalizan eğilimlerden) oluşmasına bağlı olarak yürütüldüğünden, yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya yoğunluklu bir katılımı sağlayacak.

Bu katılım, ideolojik ve politik sorunlarda olduğu gibi, örgütteki fonksiyonlar açısından da geçerli olmak zorundadır.

"Örgütlenme, aşama olarak, farklı eğilimlerden olduğundan, bu gerçeğin kabul edilmesi ile birlikte, bu eğilimlerin ideolojik politik birliğe varması için çabalar gösterecek, ilişkilerini ve adım atışlarını ona göre ayarlayacaktır. Onun içinde, bu örgütlenmenin sağlanması için atılacak adımlarda, oluşturulmasından sonraki atılacak adımlarda belli zorlukların olacağı, zaman zaman yavaş yürüyüşlerin gündeme gelebileceğinin bilinciyle hareket edilmelidir.

"Bu örgütlenme, farklı eğilimlerin sentezleştirilmesini, birliğe varmasını öngördüğünden, yoğun ve kurallı bir ideolojik tartışmayı esas almak zorundadır. İdeolojik tartışmanın, örgüt içinde oluşturulacak platformlarda sürdürülmesi sözkonusu olduğu gibi, kitleye açık, merkezi tartışmaların tayin edilmesiyle gerçekleştirilebilir. Onun için, merkezi yayın organında ideolojik eğilim farklılıklarının yansısından korkmamak gerekir."

e) Yeni, alternatifsel örgütlenme, illegal örgütlenmesi temel ve esas örgütlenme kabul etmekle birlikte, bütün örgütlenme biçimlerinden korkmamalı, onların yaratılması için çalışmalı: örgütlenmesini buna göre gerçekleştirmelidir. Bu örgütlenme, sömürgeci mekanizmaya alternatif bir örgütlenme olduğundan; hayatın bütün alanlarında (ideolojik, politik, kültürel, sosyal ve askeri) örgütlenmeyi önüne koymalı. Bu örgütlenmenin geliştirilip, derinleştirilmesi için, bütün olanaklarını zorlamalıdır.

Yeni, alternatif örgütlenme, gelecek yapılanmanın proto—tipini belirleyen tüm öğelerini kendi kişiliğinde sentezleştirebilmelidir.

f) Verili koşullarda, Kuzey Kürdistanlı sosyalistlerin, devrimci demokratların buldukları parçada örgütlenmelerini geliştirip, derinleştirmeleri ve genişletmeleri gerekir. Bunu tartışmak abesle iştigaldır. Tartışılması ve netleştirilmesi gerekli olan sorun: Kürdistanın birliğini savunan sosyalistlerin, devrimci demokratların; örgütlenme sorununda, bu sorunun nasıl ele alınması gerektiği; bir parçadaki örgütlenmenin, Kürdista-

nın birliği stratejisine nasıl uyarlılık göstereceğinin ve evrimleşmenin göstereceği özelliklerin belirlenmesinin önemi orta yerdedir.

Bilindiği gibi, bu sorun yeni gündeme gelmiş bir sorun değildir. Yıllardır, ulusal demokratik hareketimizin saflarında tartışılan bir sorundur. Bütün ulusal demokratik güçler açısından, bu tartışmaların belirlediği ortak payda: Kürdistan'daki bütün yurtsever güçlerin, ortak bir "ulusal otorite" oluşturabilmeleri için, cepheleşmeleridir. bütün sınıfsal ve sosyal eğilimlerden yurtseverlerin ortak örgütlenmesinin, cephe ve diğer örgütlenme biçimlerinde (güçbirliği, dayanışma birliği) düşünüldüğü bir yerde ve koşullarda: aynı sınıfsal ve sosyal eğilimlerin Kürdistan genelinde aynı örgütte birleşmesinin değerlendirme dışı tutulması, ancak ve ancak dar görüşlülüğün ifadesi olabilir.

Ortada bir sorun olduğuna göre, bu sorunun çözümlenmesine ilişkin çabalar göstermek; anlayışlar ve perspektifler üretmek kaçınılmaz bir durumdur.

Örgütün İç İttifaklar Politikası

Ulusal kurtuluş hareketimizin kitleleşmesinde, dostlar politikasında izlenilecek doğru politikaların ve temel tespitlerin payının büyük olduğu açıktır. Bunun için, "dostlar" ve "düşmanlar" politikasının netleştirilmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Dostlar politikasının tayin edilmesinde:

— Toplumsal yapımızda bir gerçeklik olan sosyal, sınıfsal güçlerden, ulusal kurtuluş mücadelesinde yer alacak, çıkarları sömürgeci sistemle çatışma halinde olanlarla kurulacak ilişkilerin düzeyi, biçimlerinin tayin edilmesi gerektiği gibi; bu güçlerin, parti örgütlenmesi dışındaki örgütlenme biçimlerinin de tayin edilmesi büyük bir öneme haizdir. Bir açılım olması açısından: İşçi sınıfının, köylülüğün, gençliğin, kadınların v.b. yığınlarının demokratik örgütlenme biçimlerinin tayin edilmesi gerekir mi? sorunu büyük bir önem taşımaktadır. Örgütlenme biçimlerinin tayin edilmesi gerekiyorsa, bu konuda gerekli araştırmalara girmek gerekir. Ayrıca, geçmişte varolan bu nitelikte-

ki ulusal demokratik örgütlerin değerlendirilmesinden çıkarılacak deresler nelerdir? noktasında hayati önemdedir.

– Sömürge ülkelerde lumpen proletaryanın, sömürgeci sistemle karşı karşıya geldiği haller sözkonusu. Ülkemiz içinde bu gerçeklik sözkonusudur. Bu kesimin örgütlenmesi özel bir önem taşır ve nasıl örgütlenilecektir? Hangi örgütlenme biçimi ile organize edildiği zaman, temel sınıf örgütlenmesi ile uyumlu hale gelebilir? Özümsenebilen bir hale gelebilir ve bilinçlendirilebilir?

– Ülkemizde, kapitalizm öncesi toplumsal yapının, yapıların ortadan kaldırılamayan, zamanın eskitip, etkisiz hale getiremediği kurumları vardır. Aşiret sosyal kurumu, ülkemizde etkin olan bu kurumlardan biridir, çeşitli fonksiyonlar taşıyabilmektedir. Toplumdaki gelişim evresinin belirlediği konumlara uygun sosyal, siyasal fonksiyonlar yüklenebilmektedir. Değerler sistematigi olarak, kapitalizm öncesi toplumların ve kapitalist toplumun karmaşık değerlerinin sentezini barındırmakta, bu karmaşık değer sentezinin ürünü olarak, bazı sosyal ve siyasal nedenlerden dolayı; sömürgeci sistemin lehinde fonksiyonlar yerine getirdiği gibi; ulusal demokratik hareketin içinde de yer alma durumları vardır. Bu konum, Kürdistan ulusal demokratik hareketinin pratiği ile açığa da çıkmış bir durumdur ve değişken bir konumdur.

Kürdistanın diğer parçalarındaki mücadeleler özellikle incelendiği zaman, bu durum rahatlıkla günümüzde de tespit edilebilir. K. Kürdistanın ulusal direnme hareketlerinde de bu özelliklere rastlanılmış; aşiretlerin karşı konumları, çoğu hallerde, hareketin bastırılmasında etkin ve hatta belirleyici roller oynayabilmiştir.

Öyleyse, bu durum önceden görülmemeli. Bu olumsuz durumun, olumlu luğa dönüştürülmesi için anlayışların, politikaların ve örgütlenme biçimlerinin tayin edilmesi gerekir. Bunun üzerinde düşünülmesi, tartışılması ve gerekli araştırmaların yapılması gerekir.

– Kürdistan parçalanmış sömürge bir ülkedir. Bu parçalanmışlığının doğurduğu olumlu ve olumsuz sonuçları sözkonusudur. Elbetteki tartış-

masız bir şekilde kabul edilmesi gereken durum, parçalanmışlığın olumsuz sonuçlarının ağırlıklı olduğudur. Kürdistanın parçalanmışlığı, diğer parçalardaki halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluş hareketiyle ilişkilerimizde özgün bir konum ortaya çıkarmaktadır. Bu özgül konumu belirleyen birikimlerin, son yılların siyasal ilişkileri içinde yoğunluklu bir hale geldiği görülmekte. Bunun görülmesi gerekmektedir.

Son yılların siyasal ilişkileri içinde, Kürdistanın diğer parçalarındaki örgütlenmelerin büyük renklilikler gösterdiğini de açığa çıkarmıştır. Küçük ton farklılıklarının bile, herhangi bir örgütün bölgede ve ülkemizde olumlu ve olumsuz tesirler yapabileceğini, roller oynayabileceğini ortaya çıkarmış durumdadır.

Kürdistan'da siyasal örgütlenmelerin karşılıklı ilişkilerinin ortaya çıktığı birikimleri de gözönüne alarak, o parçalardaki sınıfsal, sosyal ve siyasal güçlerle ittifaklar sorununun özgül noktalarının saptanması; siyasal çalışmalarında ve ilişkilerde rahathga sağlayacak, sapmalara girilmemesine teminat olacaktır.

– Ulusal demokratik mücadelenin, onun örgütlenmesinin; halkımızı sömürgeleştiren, baskı altına alan egemen ulusların (Arap, Türk, Faras uluslarının) devrimci güçleriyle, halklarıyla ilişkiler sorunu temel bir sorundur. Bugüne dek, karşılıklı olarak; büyük yanlışlıklar yapılmış, tutarsızlıklar gösterilmiştir. Çoğu zaman, karşılıklı olarak, subjektif yargılar ve egemen ulus devrimci hareketine egemen olan sosyal – şovenizm bizi tepkici kılmış; halklarımızın mücadele birliğine zarar verir tavırlar geliştirmişiz. Günümüzde de bu tehlike değişik bir düzeyde ve boyutta duyurmaktadır.

Bu sorunda, değişmez ve değişir nitelikteki politika ve davranışların birbirinden ayırılması gerekir. Bunun için, geçmişin iyi bir incelenmesi ve kritiği gereklidir.

– Ulusal demokratik mücadelenin, Türkiye'de yaşamakta olan ve baskı altında tutulan diğer milliyetlere ilişkin politikasının netleştirilmesi, olumlu ilişkilerin geliştirilmesini sağlayacaktır..

Kastettiğimiz ezilen milliyetler Lazlar, Çerkezler, Azeriler, Abazalar. Arap ve Ermeni millet sorunu Kürt hareketi ve halkı için daha farklı bir boyuttur. Geçmişte yani tarihte olduğu gibi, günümüzde de farklı bir kapsam taşımaktadır.

– Kürdistan, Ortadoğu'nun ülkelerinden biridir. Kürt toplumu da, Ortadoğu'nun en eski toplumlarından biridir. kürdistan'daki devrimci – demokrat ve ulusal demokratik hareketinin de bölge devrimci hareketinin bir parçası olduğu, tartışmasızdır. Bu gerçeklik, son yılların (12 Eylül sonrası) yoğunluklu ilişkileri içinde, yakıcı bir şekilde kendisini hissettirmiş, gözlere batırmıştır.

Bu durumun, örgütlenmemiz, ilişkilerimiz ve taktik başarılarımız açısından önemi büyüktür. Bunun için de, genellemelerin ötesinde, pratik, siyasal ve örgütsel çalışmalarımıza açıklık getirecek özgün tespitlerin yapılması yoluna gidilmesi gerekir.

Ulusal azınlıklar sorununda doğru yaklaşım gerekli

Kürdistan toplumu da, diğer Ortadoğu toplumları gibi, homojen bir toplum değildir. Homojen olmaması: sınıfsal – sosyal, kültürel planda olduğu gibi; farklı ulusal özelliklere sahip topluluklarla iç – içe yaşamı boyutunda da kendisini göstermektedir. Kürdistan'da farklı ulusal toplulukların yaşamı yeni bir olay değildir: Uzun tarihi bir olaydır. Üstelik Kürt halkı, geçmişte çok – çok kalabalık ulusal topluluklarla birlikte yaşayarak, birbirlerinin kültürlerini ve sosyal yaşamlarını zenginleştirmişler; topluma daha derinlemesine karşılıklı boyutlar kazandırmışlardır. Ermeniler, Aşuriler ve Süryaniler bu kalabalık ulusal toplulukları oluşturmuşlardır. Ne yazık ki, sömürgeci merkezi otoritelerin asimilasyon ve jenosid politikaları, bu ulusal toplulukları, kendi yerleşik topraklarından kopararak azınlık haline getirmişlerdir. Bu ulusal topluluklar: Araplar, Türkmenler, Azeriler v.b. gibi diğer azınlıkların sayısına düşmüşlerdir. Buna rağmen, Ermeni ve Aşuri sorunu, büyük bir politik sorun olma karakterini devam ettirmiş, bugün de devam ettirmekte.

Bu sorunda da net politikalara sahip olmak gerekir. Kardeş ulusal toplulukları kazanmak, birlikte özgürlüğe kavuşmak gerekir. Sömürgeci – emperyalist düşmanın bu sorunları ters çizgilerde kullanmasına meydan vermemek gerekir. Kürdistan'daki ulusal topluluklara karşı özveride bulunmak, güven verici olmak: Onların ulusal demokratik özgürlüklerini güvence altına alabilecek bir siyasal ve sosyal kültürün yaratılması için çalışmak gerekir.

Örgütün Uluslararası İttifaklar Politikası

Ulusal demokratik mücadelede, kitlelerin kazanılmasında ve mücadelenin başarıya ulaşmasında, ulusal politikaların ve taktiklerin doğru saptanması ne kadar önemliyse; aynı ölçüde uluslararası politikalarında doğru olarak saptanması gerekir. Şu basit gerçeklik herkesçe bilinir: Dış politika, iç politikanın şu veya bu düzeyde uzantısıdır. Birbirini, birbirilerini doğru orantılı bir şekilde etkilerler, belirlerler.

Ulusal demokratik mücadelemizin uluslararası düzeylerde de kitleselleşmesi (yani meşru kabul edilmesi, desteklenmesi) için, geçmiş politikalarımızın kritiğinin yapılması kaçınılmazdır. Geçmişte izlenen politikaların, kendi içlerinde önemli doğruları taşımasına rağmen, temel yanlış ve yanlışları da taşıdığı gerçeği de ortadadır.

Uluslararası politikanın tayin edilmesinde, üzerinde durulması gereken temel boyutlar sözkonusu. Hepsinde tayin edici ve temel olan: Bağımsız, kişilikli, radikal ve devrimci politika-dır.

Birinci boyut : Sosyalist ülkelerle ilişkidir. Bu boyut, en etkin ve dünya düzleminde belirleyici maddi bir güce ilişkin boyuttur. Bu boyutta; a) Sosyalist ülkelere karşı bağımsızlığın ve aynı zamanda organik ilkeli ilişkinin korunması ve geliştirilmesi nasıl ele alınmalı? Bu bağımsızlık sorununda, ideolojik ve siyasal boyutlar nasıl tayin edilmeli? sosyalist ülkelerin ürettiği politikaların her hal ve şartta, ulusal kurtuluş mücadelemizin çıkarlarıyla çakıştığı söylenebilir mi? Eğer çakıştığı söylenemezse, bu çatışma

koşullarında politikalar nasıl yansı bulacak, nasıl karşılanacak?

Sosyalist ülkelerdeki sorunlara hangi boyutlarda ve hangi metodlarla taraf olunacak?. Sosyalist ülkelerin yanlış yapacakları değerlendirme dışı tutulmadığı zaman, bu ülkelerin yanlışlarının ortadan kaldırılması için; hangi yöntem uygulanacak ve ideolojik – siyasal hat boyutunda nasıl müdahale edilecek?.

b) Sosyalist ülkelerin kapsamına Çin ve Arnavutlukta alınacak mı? Alınması gerekirse, dünden farklı bir ideolojik yapılanmanın yaratılması gerekir. Buna nereden başlanmalıdır?

İkinci boyut : Ezilen ulusların, ulusal kurtuluş hareketlerine ilişkindir.

Ülkemiz gerçeğinde olduğu gibi, diğer ülkelerde de toplum sınıfsal yapı taşımaktadır. Bu sınıfsal yapılara uygun, örgütsel yapılanmalar ve mücadele hatları ortaya çıkmaktadır. Bu sınıfsal, farklı örgütsel ve mücadele hatlarına yaklaşım nasıl olacak? Genel olarak ulusal kurtuluş hareketine yaklaşımda bütünlüklü bakış açısı ne olacak?.

Bu açılım gereksiz görülebilir. Oysa, son yılların ilişkileri içinde bu yaklaşıma bakıldığı zaman, önem taşıyacaktır. Örneğin, K.Kürdistan'da ya da Türkiye'de Sovyet çizgisinde olan siyasal güçler ve örgütler, Filistin Hareketi içinde, bu çizgiye yakın olan güçlerle ilişki kurması gerekirken ve ayrıca ilişkilerini daha bir üst düzeye çıkarması gerekirken, tersi durumlar olmuştur. Bu sonuç, sorun üzerinde titizlikle durulmasını gerektiriyor. Çünkü, ortada bir terslik, uygun olmayan, çözümlenmesi gereken bir durum vardır. Bu tavrın anlama kavuşturularak, terslikten, uyumsuzluktan kurtulması gerekir.

Üçüncü boyut : Uluslararası işçi sınıfı hareketidir. Bu hareket, tek bir renkte değildir. Değişik renkler taşımaktadır. Günlük ilişkilerimizde de, özellikle son yıllarda, Avrupa alanında sık sık karşılaştığımız bir durumdur. Bu alanda da, ulusal demokratik hareketimizin örgütsel, siyasal güçlerinin tutarlı ve belirgin bir politika izleyemediklerini, dolayısıyla ilişkilerde etkinlik sağlayamadıkları her yanıyla görülmektedir.

"Avrupa komünistleri" olduğu gibi, Yeni Solcular, Troçkistler v.b. gibi diğer eğilimlerde olan "işçi sınıfı örgütlenmeleri" var. Bunlara karşı, tutarlı ve açık bir politikanın tayin edilmesi yolumuzu açacaktır.

Dördüncü boyut Kürt meselesiyle ilgilenen, Avrupa sosyal – demokratlarıyla ilişkiler sorunudur.

Bu konuda, Kürdistanlı devrimci – demokrat, yurtsever güçler açık bir politikaya sahip olamamışlardır. Ama bunun yanında, bütün siyasal güçler de, şu veya bu düzeyde sosyal – demokratlarla ilişkiler geliştirmişler ya da geliştirmek istemişlerdir. Buna rağmen, birbirilerini suçlamaktan da geri kalmamışlardır. Bu da, kitlelerin, kadroların kafasında bulanıklığa yol açtığı gibi, derin belirsizliklere de yol açmıştır. Bununla kalınmamıştır: kendisine komünist diyen güçlerin büyük saldırılarına maruz kalmışlardır. Oysa, Kürdistanlı güçleri suçlayan Komünist Partilerinin kendileri, ya sosyal – demokratlarla ilişkiliydiler, ya ittifak ve birlikte hükümet ediyorlardı ya da ilişkiler geliştirmek için olağanüstü çabalar gösteriyorlar, ödünler veriyorlardı. Hiç bir aklı başında birisi de çıkıp, "siz niye bunları yapıyorsunuz?" dememiştir. Yada diyenler olmuşsa da, onların sesleri de çok kimseye ulaşmamıştır. Korkunç bir kördöğüşü başını alıp gitmiştir.

Yazımızın belirli bir bölümünde belirttiğimiz gibi, en büyük tehlike belirsizliktir. Belirsizlikten kurtulmak her sorunda olduğu gibi, bu sorunda da gereklidir.

Mücadele Biçimlerinin Çok Yönlülüğü

Kürdistanın ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinde, mücadele biçimlerinin; geçmişin birikimlerinin, deney ve tecrübelerinin ışığında saptanıp, bugünden ciddi ve kapsamlı hazırlıkları girilmesi önemli bir sorun olarak yeni alternatif devrimci örgütlenmenin gündeminde bulunmaktadır.

Bu aşamada, mücadele biçimi açısından açığa çıkarılması gereken sorun; silahlı mücadele ve silahlı mücadeleyi sürdürececek politik ve askeri örgütlenme sorunlarının netleştirilmesi sorunudur.

Silahlı mücadele sorunu bugünden nasıl ele alınmalı?

Silahlı mücadeleyi sürdürecektir devrimci silahlı kuvvetlerin hangi aşamalardan geçerek, nasıl özellikler göstererek oluşturulacağı; bu oluşumun politik örgütlenme ile uyumluluğunun sağlanmasının nasıl olacağı? önemli bir sorundur.

Diğer mücadele biçimleriyle, hedeflenen ve bugünden oluşturulmaya çalışılan, yukarıda bahsettiğimiz yapılanma arasında uyumluluk ve organiklik nasıl sağlanacak?

Bu sorunlar bugünden netleştirilmeli. Kitlelere ve kadrolara gösterilmelidir.

Pratik Siyasal Sorunlara Yaklaşım

I.

Daha önceki görüşmelerimizde de belirtmiştik. Arkadaşların platformuna ilişkin (Kastedilen KDYPB'dır) yada platformdaki arkadaşların bir kısmına karşı bazı iddialar ileri sürülmektedir. Bu iddiaların gerçek olmayışlarına, birçok verinin ışığından yaklaştığımız zaman, inanmadığımız ve itibar etmediğimizi belirtmiştik. Bugünde aynı inancı taşımaktayız.

Bu iddianın bizim tarafımızdan (YSK tarafından) doğru kabul edilmemesi önemlidir. Ama önemli olan birşey daha vardır: O da, bu iddianın yarattığı sonuçların ve tahribatların kaldırılmasının gerekliliğidir.

Çok iyi inceleme yapıldığı ve objektif davranıldığı zaman, ileri sürülen iddiaların, yeni, alternatif devrimci örgütlenmenin önünde bir engel oluşturduğu; bazı kesimlerin bilinçli iddiaları ve propagandalarıyla kafalarda kuşular yarattığı açıktır. İddianın özü ile uğraşmazsak bile, sonuçlarıyla uğraşmak bir zorunluluktur. Bu, ortaya çıkan sonucun önemli ölçüde geriletmesinin, kafalarda belirlenen kuşuların giderilmesinin olanaklı olduğunu düşünüyoruz.

Bunun için de, devrimci kamuoyuna gerekli açıklamaların yapılmasının gerekliliği ortada. Bu halde, bilinçli iddia sahiplerinin oyunlarının açığa çıkarılacağı hemen görülecektir. Bu konuda yaptıkları siyasi sömürü kurşaklarında kalacaktır.

Platformun bu konularda yeterli düzeyde kararlara, sonuçlara varacağını umut etmekteyiz.

II.

Yeni devrimci örgütlenme açısından, atılacak ilk adımın: "...alternatif örgütlenmenin yaratılması için, yerine getirilmesi gereken görevleri omuzlayacak, herkesi (herkesten kasıt, özellikle bu alternatif örgütlenmenin oluşturulmasından yana olanların) ikna etmeye yönelik bir çerçeveye, işleyiş ve programa sahip bir yapılanmanın yaratılması" gerektiğini daha önceki açıklamalarımızda da dile getirmiştik.

Bu ifadelerin analize tabi tutulmasından çıkan sonuç, alternatif örgütlenmenin yaratılması için somut çalışma içinde olanların, kendi çabalarını birleştirmeleri; ama, organizeli bir biçimde birleştirmeleri bir zorunluluktur. Durum böyle olunca, verili koşullarda, bu atılım, bir komiteleşme olarak ortaya koyacaktır. Daha önceki tarihlerde sunulan görüşlerimiz incelendiği zaman, bu komitede yer alacaklar, bu konudaki çalışmalarını birleştirmekten yana olan eğilim ve yapılanmalardır: Platform, Kürdistan Halk Partisi ve YSK dir.

Yine daha önceki yazımızda belirttiğimiz gibi, bu komiteye, alternatif örgütlenme çabası içinde olan ve uğraşlarını bizimle kolektifləştirmek isteyen eğilimlerde üye olabilir. Bir kısım siyasal eğilimler bugün buna hazırlıklı değilse bile, gelecek günlerde komitede yer alabilirler. Bu durumun çalışmalarımızda büyük bir sorun yaratacağını da tahmin etmiyoruz.

Özellik arz eden bir durum söz konusudur. O da, herhangi bir siyasal eğilim ve örgütsel yapılanma içinde yer almayan, ama alternatif bir örgütlenme için çaba gösteren, durumu ve konumları gereği alternatif örgütlenmeye niteliksel katkı yapabilecek olan bağımsız kadroların durumlarıdır. Bunun çözüme varmasında, eğilimler olarak o kadrolar üzerinde görüş birliğini sağlamakla mümkün olabilecektir. Bu görüş birliğini ve ortaklaşmamızı belirleyen ilkeler ve şartlar, daha önceki yazımızda belirttiğimiz gibi, "bu oluşumda kurucu olabilecek unsurlarında tek tek kiş-

ler olması halinin tanıma kavuşturulması ve kuruculuk şartlarının somutlaşması" ile olanaklı olacaktır.

Alternatif devrimci örgütlenmenin yaratılması konusunda, üç eğilim olarak çalışmalarımızı merkezileştirince, ondan sonra yapılacaklar üzerinde karşılıklı ileri süreceğimiz alternatif önermelerle çözümlere varmamız zor olmayacaktır.

Bu çabanın birleştirilmesi ve komiteleşmesi ile birlikte:

1- Komitenin kendi yönetmenliğini tayin etmesi gerekir: Yönetmenlik, işleyiş pratik kılacağı gibi, bağlayıcı tutumların geliştirilmesini sağlayacaktır.

2- Çözümlemesi gereken programatik sorunları somutlaştırıp, çözümlenmeye çalışması gerekir. Bu çalışma, programın oluşturulmasından, bütünlüklü bir felsefenin yaratılmasına kadar uzanan, hayati problemlerin çözümlenmesini gerektirecek.

3- Hangi güçlerle ve unsurlarla, siyasal çevrelerle görüşeceğini saptayarak, onlarla ilişkiye geçmesi gerekir. Örgütlenmenin nicelik ve nitelik durumunu derinleştirmeye çalışacak.

4- Bu komitenin kendisini aleni olarak sıfatlandırması, devrimci kamuoyu açısından güven yaratıcı olacaktır. Komitenin ismi sorununda çözüme varmak zor olmayacaktır.

5- Komiteleşmenin gerçekleşmesinden sonra, aleni çalışmaya başlaması gerekir. Aleniliğin değişik biçimler altında ve tayin edilecek araçlarla götürülmesi gerekir. Devrimci kamuoyunun haberdar edilmesi, bilgilendirilmesi, gelişmeler konusunda duyarlı kılınması ve sahip olunan düşüncelerin taraftar kazanabilmesi ya da karşıtı belirlemesi için, aleni çalışma bir zorunluluktur.

Aleniliğin gerçekleşmesi için, öncelikle geçici bir yayım örgütlenmelidir.

Belirli zaman aralıklarıyla, çok iyi hazırlıklarla, kitleye açık toplantılar yapılabilir. Açık oturumlar düzenlenebilir.

6- "Kuruluşla birlikte, kuruluşta yer alan ve alacak olan eğilim, örgüt ve çevrelerin sentezleştirilmesi ve organik birliklerinin sağlanması için gerekli tedbirlerin" bugünden programlı bir biçimde tayin edilmesi gerekir. Bu

biçimlerin, özgür iradeye dayalı bir biçimde, taraflarca kabul edilmesi gerekir.

Bunun için de, bir iç yayının organize edilmesi yoluna gidilebilir.

III.

Ülke dışındaki çalışmalarımızın, ülke ile bağları düşünsel ve pratik olarak sağlanmalıdır. Düşünsel planda sağlanması, bu sorunda pratik politik kararların alınması yolu ile işe başlanabilir. Bu pratik politik kararlara bağlı olarak, ilişkilerin kurulması ve çalışmaların yapılması bir pratik yaratacaktır.

Ülke dışındaki çalışmaların ülke ile bağları iki kanaldan oluşturulabilir: Birinci kanal, bu örgütlenme çalışma-

sı içinde yer alacak olan eğilim, unsur ve örgütsel yapılanmaların ülkedeki şu veya bu düzeydeki bağları ve çalışmalarınıdır. İkinci kanal, bu çalışma içine çekilmek istenen, olması istenen çevre ve unsurlarla somut ilişkilerin geliştirilmesidir.

Bu sorunda da temel bir politika tespiti ile ilişki kurulacak unsur ve çevrelerin saptanması ve ilişkilerin geliştirilmesi için şartların olgunlaştırılması gerektiği gibi, bu sorun karar altına da alınmalıdır.

Somut adım atışlarımızda, somut görevlendirme yoluna hemen gidilebilir.

Ülke ile bağların geliştirilmesinin, özellikle, infaz yasası sonucu ya da cezasını bitirerek dışarı çıkan devrim-

ci - demokrat, yurtsever ve sosyalistlerin sayısının artmış olmasından dolayı da daha büyük bir önem taşır. Her ne kadar, bugüne dek, bağımsız bir inisiyatifin (örgütlenmenin) yaratılmasının haberi yoksa da; geç kalınması ve ülkedeki çalışmaların ihmal edilmesi halinde; belirli inisiyatiflerin ortaya çıkması imkan dahiline girer, girebilir. Bu da, kabul edileceği gibi, parçalanmışlığı derinleştirir; ülke - ülke dışı ayrımını tehlikeli bir boyuta tırmandırır; birçok önü alınması gereken yanlışların sürgit etmesine zemin olabilir. Geçmişin parçalanmışlığının, farklı bir zaman momentinde yeniden üretilmesi tehlikesi kapıya dayanır.

"Kürdistan'da Son Dönemlerde İrkç - Şöven Baskılar dahada Yoğunlaştırdı."

6 Ağustos 1989 günü, TEYGER, Devrimci İşçi, TBKP, TKEP, TKKKÖ ve TSİP Kürdistan'daki zorbalık ve cinayetler, hapishanelerdeki zulüm ve uygulamaları ilgili olarak bir basın bildirisini kaleme aldılar.

Bu bildirin, birçok örgütün Kürdistan ve Türkiye'deki gelişmelere ilişkin bakış açısını, en genel planda da olsa yansıtmışından dolayı, yayınlamayı foydah görüyoruz.

Her ne kadar, hapishanelerdeki açlık grevleri son bulmuşsa da, hapishanelerdeki zulüm ve baskılar son bulmuş değildir. Önümüzdeki günlerde, hangi önemli ve kritik gelişmelerin gündeme gelebileceğini de kestirmek zordur. Bu anlamıyla, Basın Bildiri'nin güncelliğini koruduğunu düşününüz.

Yekitiya Sosyalist

BASIN BİLDİRİSİ

Türkiye'de öteden beri devlet, cezaevlerindeki politik tutukluları yalnız anti - demokratik yasalarla cezalandırmakla kalmamakta, aynı zamanda, onları fizik ve moral olarak çökertmek için, sistemli bir terör uygulamaktadır. Bu, aldığı ceza ne olursa olsun, bütün politik tutukluları potansiyel olarak idam mahkûmleri haline getirmektedir.

Nitekim bugüne kadar, değişik cezaevlerinde bir çok defa açık grevine başvurmak zorunda bırakılan pek çok politik tutuklu ve hükümlü, hayatlarını yitirmiş ve giderilmesi imkansız biyolojik ve psikolojik sonuçlarla yüzyüze gelmişlerdir. Eskişehir cezaevinde başlayan açık grevinde iki politik tutuklunun yaşamını yitirmesi, bu olayların son halkasıdır.

Geçen yıldan bu yana yürürlüğe konan 1 Ağustos Genelgesi, süregiden sistemli terörün resmi temellerinden birisini oluşturmaktadır. Politik tutuklular başından beri, bu genelgeye karşı ve asgari insani koşullara sahip olabilmek için canlarını ortaya koyarak direnmektedirler.

Nitekim Eskişehir cezaevi başta olmak üzere birçok cezaevinde bir ay aşkın süredir, politik tutuklular aynı nedenlerle açık grevi yapmaktadırlar. Bu açık grevi artık ölüm orucuna dönmüşken, siyasi iktidar durumu daha da ağırlaştırıcı bir kararla, 2 Ağustos gecesi, Cezaevindeki tutukluları 30 - 35 kişilik gruplar halinde Aydın ve Nazilli cezaevlerine sevketti. Bu sevk sırasında, Mehmet Yalçınkaya ve Hüsnü Eroğlu isimli politik tutuklular yaşamlarını yitirdiler. Pek çoğunun durumu ağırlaşmış bulunmaktadır.

Kürdistan'da son dönemlerde ırkç - gövnen baskılar dahada yoğunlaştırdı. Özellikle Mardin, Hakkari ve Siirt yöresinde bu terör olağanüstü boyutlara vardırırdı.

Bölgede bilinçli olarak bir kaos ortamı yaratılmış, bundan yararlanarak halka karşı teröre girişilmiştir. Sözde "teröristlerle çatışma adı altında" insanlar güpeğündüz kurşunlanmakta, işkenceyle katledilmekte, işlenen cinayetleri örtbas etmek, bulaşık suda balık avlamak için insanların cesetleri yakılmaktadır.

Yoncalı katliamında, öldürülenlerin yakılan cesetlerinin ortaya rastlatılması eseri çıkması, olayların içyüzünü bir kere daha ortaya koymuştur.

Bölgede köylülerin yaylalara çakılları, ot ve ekin biçimeleri bile önlenerek, halk göçe zorlanmaktadır. Bugüne kadar boşaltılmış onlarca köy ek olarak yeni köylerin zorla boşaltılmasına başlanmıştır.

Bu arada, günlerden beri propagandası yapılan, yeni askeri operasyonlar sırasında kimyasal silah kullanılacağına ilişkin haberler basına da yansımıştır. Bütün bunların askeri amacı, sınır bölgesinde insansız tampon bölge yaratmaktır.

Cezaevlerinde ve Kürdistan'da bütün bunlar olurken en son Dev - Yef davasında görüldüğü gibi, toplin birçok davada hala idam cezaları ve kitlesel malikümiyet verilmektedir. Bütün bunların sorumlusu, bugünkü rejim ve iktidardır.

Bizler cezaevlerindeki açık grevi yapanlara yaşamlarını kurtarmak ve Kürt halkının karşı karşıya bırakıldığı felaketi önlemek için herkesi harekete geçmeye çağırıyoruz.

ŞEHÎDBÛNA DR. QASIMLO Û HEVALÊN WÎ ÇI PIRS ANÎN PÊŞ TEVGERA KURDISTANÊ

Piştî şehîdbûna Dr. Qasimlo û hevalên wî yên hêja, gelek tişt hatin gotin û hatin nivîsandin. Ji niha şunda jî, li ser şehîdbûna Dr. Qasimlo û hevalên wî muneqeşe û legerînên dombikin: Ev pêwîstiyêke û di eynî wextî de watîniya hêzên Kurdistanê û welatparêzên Kurdistanê ye.

Dr. Qasimlo sekreterê giştî yê Partî Demokratî Kurdistanî Îranê bû, lê di eynî wextî de serokekî Tevgera Kurdistanê bû ku li cîhanê jî baş dihate naskirin. Şehîdbûna wî, bi taybetî di Tevgera Rojhilata Kurdistanê de û bi giştî jî di Tevgera Kurdistanê de valahiyeke mezin û girîng e. Di eynî wextî de, şertên ku Dr. Qasimlo û hevalên wî hatine kuştin jî, şertên taybetî ne û di şertên peywendiyên aşîtiyê de, li ser mase ya danûstandinê hatin kuştin. Ev jî, rengêkî taybetî dide şehîdbûna Dr. Qasimlo û hevalên wî. Bi bawerîya me, ev eniya zêdetir hewceyî lêkolîn, lêgerîn û muneqeşe ye.

Hemû hêzên Kurdistanê li ser şehîdbûna Dr. Qasimlo û hevalên wî reyên xwe nivîsandin. Lê belê di van nivîsandinan de mantiqekî rexnegirtinê bi kar nehat. Di van nivîsandinan de li ser pirsên girîng û bingehî nehat rawestandin û zêdetir bi mantiqekî îdealîzasyon tişt in hatin gotin. Rastî jî ev nêrîna fêde nagihîne Tevgera Kurdistanê. Şehîdbûna Dr. Qasimlo û hevalên wî pirsên girîng anîn pêş Tevgera Kurdistanê. Ji bona ku jî Tevgera Kurdistanê re bibe alîkar, em dixwazin li ser van pirsan rawestin.

Bûyera ne xweş û mezin

Her çiqas berîya şehîdbûna Dr. Qasimlo û hevalên wî, Dr. Qasimlo di heypeyvînên xwe de vekirî nebe jî, bi uslubekî girtî nîşan dida ku bi rejîma Îranê re, ji bo "çareserkirina" pirsên Kurdî û Kurdistanê di nav danûstandinê de ye. Lê belê Gelê Kurdistanê, hêz û rêxistinên Kurdistanê, piştî şehîdbûna Dr. Qasimlo û hevalên wî vekirî tê gihêştin ku, ji demekê ve ye ku di navbeyna PDK – Îranê û rejîma Îranê de peywendî hebûne.

Ev dizigirtina peywendiyê bi serê xwe gelek girîng e û pirsgerêkek e. Em dê di nivîsandinê de, li rêzên bîn, li ser vê pirsê bisekinin.

Peywendiyên PDK – Îranê, demeke bi rejîma Îranê rê domdike. Mirov dikare bibêje ku, ew civîna ku Li Vîyanê çê buyî, civîna dawiyê bûye. 13 ê Tirmeh 1989 a, di navbeyna PDK – Îran û rejîma Îranê de civînek, di sact der dorê 19 – an de pêk tê. Gora bûyêran, li dawîya civînê ya jî nezikî dawîya civînê, Dr. Qasimlo û hevalên wî tên gullebaran kirin.

Ew kesên Îranî yên ku bi Dr. Qasimlo û hevalên wî re ranuştine û dipeyvîne ne hatine kuştin. Bes ji wan yek kes hatiye birîndar kirin. Va jî bi serê xwe pirseke gelek girîng û balkişe.

Dîsa tê gotin ku Dr. Qasimlo, ji bo emniyeta xwe û hevalên xwe, ji hukûmeta Awusturyê alîkarî xwastiyê, lê belê hukûmeta Awusturyayê bersiv nedaye Dr. Qasimlo û emniyeta Dr. Qasimlo û hevalên wî negirtine ser xwe. Ev tişt jî, siyê tîne ser hukûmeta Awusturyayê. Pêwîste ku tevgera Kurdistanê û welatparêzên Kurdistanê li ser vê pirsê rawestin û ji bo ku berpirsiyariya hukûmeta Awusturyayê derî holê xwin xebat bikin. Rastî jî ev tişt jî bo hukûmeta Awusturyayê rûreşiyêke mezin e. Bi taybetî jî, mirovekekî wek Dr. Qasimlo ku bûrûbaweriyê wî nezikî bawerîya Ewropayîya bû û sosyal – demokrasî diparast, lê, li hemberî wî ev karê ne baş hatiye kirin, ji bo sosyal – demokratên Ewropayî jî gelek girîng e. Lê hezar mixabin, ew partiyên sosyal – demokrat in û xwe bavê demokrasîyê, mafên mirovî dibînin, piştî kuştina Dr. Qasimlo û hevalên wî, yek protestokek jî nekir.

Ev rewşa jî derdixwe holê ku her hêzek, partiyek ya jî dewletek demokrasîyê, mafên mirovîyê û tiştên dinên îdeal, encax û encax ji bo berjewendiyên xwe dikarin bi kar binin. Ji bo ku di dema îro de berjewendiyên partiyên sosyal – demokrat ne bi xelas bûyîna Kurdan û Kurdistanê re ye, deng

derxwistin. Demak deng derxwin, peywendiyên wan yên waletên metingehkar yên Kurdistan di nav xwe de parva kirin re ê xirab bibin.

Dr. Qasimlo û hevalên wî, Li Awusturyayê li bajarê Vîyana li mehella Stadpark hatin kuştin. Piştî kuştina wan, ajanê SAVAMA'yê Amîr Mansûr Bozorgîan ji aliyê polisên hukûmeta Awusturyayê ve hate girtin, lê belê di demeke kurt de hate berdan. Hukûmeta Awusturyayê, ji bo ew kesê ku di hêdîsê de hatibû birîndarkirin û Îranî bu jî tu agahdarî neda û dîsa di demeka kurt de, ew û kesên din yên ku berpirsiyarê kuştina Dr. Qasimlo û hevalên wî bûn, bi serbestî çûn Îranê.

Taybetiya Kuştina Dr. Qasimlo û hevalên wî

Piştî şehîdbûna Dr. Qasimlo û hevalên wî, gotubêjeka gelek girîng derket qada siyasî. Di qada siyasî de û di nav hemû Kurdan de, "Kê ya jî kîjan dewletê Dr. Qasimlo û hevalên wî kuşt?" bû pirseke girîng. Kes û qismek hêzan gotin, ku "Dr. Qasimlo û hevalên wî rejîm a Iraqê kuştin." "Kesan û qismek hêzan jî gotin ku "Dr. Qasimlo û hevalên wî, rejîma Îranê kuştin."

Van gotubêjan bi serê xwe rastiyek û taybetbûyên derxwist rojevê. Ev rastiya jî ew e ku dijminên gelê Kurd ne yek e. Dijminên gelê me çend heb in. Ji bo vê jî, dijminên gelê me dema ku ji bo berjewendîya wan be, li her derê, welatparêz û serokên gelê Kurd dikarin bikujin. Ev rastiya di tarîxa gelê me de, bi gelek hereketên dijmin jî îspat bûye. Dema ku li beşeke Kurdistanê Tevgera Rizgarîxwaz pêş bikeve û kolonyalîzmê tehdît bike û tesîrê li ser beşên din bike, bê şik erîşê tînin ser gelê me û tevgera rizgarîxwaz.

Ev salên dawiyê encamên vê baweriyê û menfeatê, dewleta Tirk ya kolonyalîst gelek cara erîş bire ser gelê Kurdistanî Iraqê û ser hereketa netewî ya Kurdistanî Başûr. Eynî hereket, li salên buhurî da jî li hemberî gelê Kurdistanê û hereketa me ya welatparêz pêk hatiye.

Dijminên gelê Kurd ji bo ku tevgera me ya rizgarîxwaz bitemirînin di nav xwe de, peymanên gelek xurt û fi-reh sazîrîne. Peymana Cezayîr ya sala 1975 an, peymaneke ji van peymanan bû. Hemû cîhan û gelê me jî baş dizane, ku tevgera me ya rizgarîxwaz ji van peymanan gelek zerer dîtine û heta encamên van peymanan tevgera gelê me ya rizgarîxwaz şikestinê mezin xwarine. Tarîxa gelê me, rastî û nave-roka tevgera me wisa dîyar dike ku demên pêşî jî, ev êriş û listikên kolonyalîstan li dijî gelê me yê dombike.

Tîştêkî gelek vekirî û xwuyayî heye, ku dijminên gelê Kurd, li hemberî gelê Kurd; vekirî ya jî bi dizî di nav lihev-kirînekê da ne. Gora vê stratejiyê jî hereket dikine û gelek caran jî bi ser dikevin.

Lê hezar mixabin, gelê Kurd û tevgera rizgarîxwaz ya gelê Kurd di nav parçabûyînekê da ye. Hêzên Kurdistanê di nav xwe de, nikaribûne ku eniyekê ya jî merkezêk a siyasî ava bikin. Ev jî dibe sedem ku hêza me zeyîf bike û dijmin bikare bi hêsan hereket bike.

Şehîdbûna Dr. Qasimlo û hevalên wî, carek din jî gelê me û tevgera welatparêz re nîşan da ku merkezêk a siyasî ava kirin pêwîstiyek e.

Dîsa di bersiva "Kê ya jî kîjan dewletê Dr. Qasimlo û hevalên wî kuşt?" in de rastîyeke din derket holê ku hêzên Kurdistanê nikarîne raste û rast dijminên xwe û ew dewleta ku Dr. Qasimlo û hevalên wî kuştine bi nav bikin. Ev, bê sebeb ne bû. Lewra peywendiyên hêzên Kurdistanê ya bi dijminên gelê me re dibe sebeb ku, rastiyê nebêjin. Ev tişt bi serê xwe, ji bo gelê Kurd trajîdiyek e û ji bo tevgera welatparêz jî pîrseke girêdayî şexsiyetê ye. Ev tişt bi serê xwe, serbixweyatiya tevgera welatparêz tî-nê qada gotûbêjê.

Encam a vê trajîdiyê, jî dervayî daxwaziya mirovan gotûbêjên gelek ne baş çê dibîne û gelek hêz jî bo ku bawerî û tesbîtên xwe îspat bikin, jî hezar deran de tiştan tînin. Ev jî di nav gel de dibe sedema bê baweriyê. Gere-ek ev tişt baş bê zanîn û gora wê pê-wîste ku hêzên di navşaxiyê de ne, xwe dirust bikin.

Ji vî tiştî girîngtir tiştêkî din heye ku, ew jî, peywendiyên hêzên Kurdis-

tanê ne. Gerek hêzên Kurdistanê dereng nekevin û demeke kurt de pey-veyndiyên xwe ji çav derbas bikin û ji bo menfeeta tevgera welatparêz, peyven-diyên xwe ji nu ve organîze bikin. Lew-ra di vê pîrsê de dereng mayîn, di demên pêşî de zererên mezintir dide tevgera welatparêz.

Kîjan Dewleta Mêtîngehkar Dr. Qasimlo û Hevalên wî Kuşt?

Ji bo ku mirov bikare bersivê bide vê pîrsê, pêwîste ku argûmêntan bîne ber çavan.

Argûmant a yekemîn ew e, ku Dr. Qasimlo û hevalên wî, di dema ku bi rejîma Îranê re di nav peywendiyên aşîtiyê de bûn û ji bo aşîtiyê civînên wan domdikirin hatin kuştin. Ji bo vê jî, jî aliyê rejîmê de dibin kontrolêkê da bûn.

Argûmant a duyemîn: Dr. Qasimlo û hevalên wî, di civînê de hatine kuştin. Li hemberî wan tu berxwedan ne bû ye. Lewra dema ku kes û hêzên der-vayî Îranê ev kara kiri be, gelo dewleta Îranê ji bo çî, ji bo civînê tedbîr negirtine? Em dikarin bibêjin ku Kurd ne xwediyê îmkanan e, lê belê dewleta Îranê xwediyê îmkânên mezin e.

Argûmant a sêyemîn: Dr. Qasimlo û hevalên wî, di civînê de tene kuştin, lê jî nunêrên Îranê tu kes nehate kuştin. Ji wan yek kes birîndar dibe, lê eger îmkanan wan habûya, birîndar jî vedîşêrîn û wê demê jî dikarin bi hê-sanî hemû wesaîk ji holê rakirina. Dervayî vî tiştî, xwuyayê ku berpirsiya-rên Îranê ji bo kuştina Dr. Qasimlo û hevalên wî jî, tu agahdarî nedane polîsê Awusturyayê.

Argûmant a çaremîn: Dewleta Îra-nê di agahdariya xwe ya resmî da tû cara raste rast naveroka peywendiyên xwe û PDK — Îranê ne got. Rejîma Îra-nê got, ku "Dr. Qasimlo hevalê rejîma Iraqê bû. Di dema şerê me û Iraqê de jî hevalbendê Iraqê bû. Beriya vê demêkê di navbeyna Dr. Qasimlo û rêjî-ma Iraqê de pîrs û pîrsgirêk hatin rojevê. Dr. Qasimlo jî dewleta me efû xwast ku bê Tahrânê. Ji bo vê jî, me bi Dr. Qasimlo re danûstandin dikir. Di vê demê de Iraqê êriş kir û kuşt."

Van argûmantan alternatîveke nîşan dide, ku ew jî, kuştina Dr. Qasimlo û hevalên wî bi destê rejîma Îra-nê çê bûye.

Dema ku ev argûmantan hemû li holê bin, kes in û hêz in rabin bibêjin, ku Dr. Qasimlo û hevalên wî bi destê rêjîma Îranê ne, bi destê rêjîma Iraqê hatine kuştin, rastî jî ew demê di vê ne-rînan de mirov nikare li nêteka baş bi-gere. Ev şaxiya bê domkirin, îro ne bejî di pêşerojê de, ya bibe sedemê xirab-bûyîna peywendiyên hêzên Kurdistana-nê. Ji dervayî vî tiştî, ew kesên hatinî kuştin berpirsiyarên tevgera welatpa-rêz ya Kurdistanê ne û bi taybetî jî di nav ew kesên hatinî kuştin de, yek ke-sek sekreterê giştî yê Partîyeke Kur-distanê ye û eynî wextî de serokekî Kurdistanê ye.

Di Şertên Peywendiya Aşîtiyê De Rewşa Têvgera Kurdistanê Rojhilat Çi Bû?

Wek tê zanîn û di vê dawiyê de, jî aliyê Dr. Qasimlo û hêzên din yê Kurdistanê Rojhilat ve jî hate îtîraf kirin, ku çend sal berê Têvgera Kurdis-tana Rojhilat derbeke mezin xwar û piştî êrişên mêtîngehkar, "herêmên rizgarbûn" jî dest hêz û pêşmergeyan derket û hemû hêzên Kurdistanê pa-şve xwe kişandi bûn.

Encama ev rewşê di taktîkên tê-koşînê de jî guhêrandin çê bûbûn. Bi taybetî jî di çerçeweye teng de têkoş-na partîzanî dihat domkirin û îro jî eynî taktîk tê domdikin. Lê dîsa rewşa Têvgera Kurdistanê Rojhilat, piştî rawestandina şerê Îran û Iraqê, jî Têvgera Kurdistanê Başûr baştir bû û îro jî baştir e. Lewra piştî rawestandina şerê Îran û Iraqê bawerî û reyên kova-ra me jî ew bû, ku rewşa Têvgera Kur-distanê Başûr baştir bibe.

Lê belê ew baş bûyîna ne dihat ew maneye, ku hêzên Kurdistanê rêjîma kolonyalîst tehdît dikin û ji bo vê jî rê-jîma kolonyalîst di tengasiyekê da ye. Eksê vê nêrînê, piştî rawestandina şerê mezin, barekî mezin li ser milên rêjîma Îranê rabûbû. Îranê dixwast peywendiyên xwe bi welatên rojava re baş bike. Li wê jî nema, bi Yekîtiya Sowyet re peywendiyên konkret jî pey-da kir.

Ji bilî vê, di qerekerên rêjîma Îranê de jî guhêrtînek çê nebûye. Dîsa li hemberî hemû hêzên demokratîk, çep, pêşverû û hêzên din yê muxele-fet bi xurtî şer dikirin, şer dikin. Her roj bi dehan mirov tînin xelîkandin û ku-ştin. Nêta rejîma Îranê tune ye ku rêjî-

meke plûralîst ava bike û ji bo vê jî mecal bide.

Em bi fikirin, kû ji dervayî hêzên demokratîk, çep û muxelefeta din ya Îranê dixwazin ku pîrsa Kurdî çareser bikin. Rastî ev çareserkirina dibe çareserkirineke gelek muwaqet. Ji bo ku çareserkirina pîrsa Kurdistanê bi rastî di şertên demokratîk de dibe. Ji bo demokrasiyê jî plûralîzm esas e û mafên gelê Kurd bi alikariya hêzên demokratîk, çep û pêşverû yê Îranê digêhe garantiyekê.

Pirseke din ya bingehî û girîng jî ew e ku Tevgera Kurdistanê Rojhilat di nav xwe xwediyê yekîtiyekê nîne. Tiştê xirabtirîn ew e ku hêzên Kûrdistanê bi çavêkî baş jî li hev nanêrin.

Berîya vê demekê, PDK—Îranê di nav xwe de bû du beş. Piştî perçe bûna partiyê, her du aliyên li hemberî hev dest bi propogandeyê nebaş kir. Eger mirov di vê demê dawiyê de jî, li hevpeyvinên Dr. Qasimlo binêre vekirî rastiyeke dibîne, ku ew her du beşên ku ji serkaniya partiyê tên, dijîmîtiya hev dikin û hebûna hev qebûl nakin. Di rastiye de jî, ji dervayî hevalên Dr. Qasimlo jî, welatparêz hene û ew welatparêzên jî di nav xwe bi organize ne. Navê van rêxistinên jî jî aliyê gelê me ve baş tê zanîn.

Rastiyeke din heye, ku li hemberî dijîmîn bi serketin û di çerçeweya aşîtiyê de çareserkirina pîrsa Kurdî, li ser bingeha yekîtiya gelê Kurd û hêzên welatparêz yê gelê Kurd dibe. Danûstandina Dr. Qasimlo û rêjîma Îranê derxwist holê ku Dr. Qasimlo hesabê vê pîrsê qet nekiriye. Lewra dema wisa be, serketin ne mûmkîn e. Ji bo vê jî ceribandina Kurdistanê Başûr gelek vekirî ye.

Herkes baş dizane, ku di dawîya sala 1983 an de Li Kurdistanê Başûr, YNK, bi rêjîma Iraqê re, ji bo otonomiyê kete nav danûstandinekê. Ew demê rewşa Tevgera Kurdistanê jî û rewşa YNK jî baştirîn bû û Li Kurdistanê Başûr herêmen hatibûn rizgarkirin jî di destê hêzên welatparêz de hebûn. Lê belê hêzên Kurdistanê Başûr xwediyê yekîtiyekê nebûn û di nav xwe da jî şerê hundirî dikirin.

Ew bû sedemeka bingehî ku ew danûstandina bi sernekeve. Lewra biserketa jî, hemû dinê û gelê Kurd jî dizanî, ku YNK, nedikarî otonomiyê

saz bike û bimeşîne. Ji bo ku hêzên welatparêz bi hişkî li dijî hev bûn. Tiştêkî vekirî hebû kû ew demê hêzên din, li hemberî karbidastiya YNK ê, bi her awayî muxelefet dikir.

Ev sedem jî dîyar dikin, ku ew danûstandina Dr. Qasimlo û rêjîma Îranê bi ser nediket û ew danûstandina jî listika re vekirî ye.

Métoda Danûstandinê

Dr. Qasimlo û Rêjîma Îranê di danûstandina xwe de, metodeke dizî bi kar anîne. Xwûyayê ku ew metoda him daxwaza rêjîma Îranê ye û him jî daxwaziya Dr. Qasimlo ye.

Daxwaza Dr. Qasimlo û ya Partiya wî ye, lewra tê zanîn ku PDK—Îranê bi rêjîma Iraqê re "dost" in. Dema kû ew danûstandina bi metoda vekirî bê meşandin, rêjîma Iraqê eciz dibe û het'a dibe tehlûkekê jî. Nemaze dema ku danûstandin bi sernekeve, ew demê xeteriyeke mezintir ji bo PDK—Îranê tê qada siyaseta. Ev, realîteyek e. Lê belê realîteyeke ku pêwîste mirov û welatparêzên Kurdistanê baş li ser rawestin.

Rêjîma Îranê ev metoda xwastiye, ji bo ku rêjîma Îranê jî di nav xwe de ne yek e. Ji dervayî vê, derket ku di danûstandinadê xwediyê listikê bûne. Encamê, kuştina Dr. Qasimlo û hevalên wîev tiştê derxwist holê.

Métoda kû di danûstandinade bi kar hatiye ne metodekî rast e. Ev metoda jî listikan re gelek vekirî ye. Dervayî vê, ne metodeke modêrn e û metodeke gelek prîmitîv e.

Pêwîste ku Tevgera Welatparêz ya Kurdistanê jî wî aliyê jî ders derxe.

Ji bo ku dijîmîn nikaribe bi rehetî listikan bike, pêwîste ku di danûstandinê de hêzên mirov pê bawer bin gerek wek garantiyê bê tespît kirin û gora wê bê hereket kirin.

Di Tarîxa Kurdistanê De Çi Bûye?

Dema ku mirov tarîxa me û ya gelê me mêze dike; bi çavêkî rexne, lêgerîn û lêkolîneyî li ser pîrsa Kurdî raweste dibîne, kû tarîxa Kurdistanê jî aliyê qetilkirin ya jî bi destê dijîmîn kuştinê serokên Kurd xwediyê ceribandinê mezin in.

Di sedsala 19 an de, hemû serokên gelê Kurd û yê Tevgera Netewî bi fê-

lan û bi listikan hatine îzole kirin. Qismek ji wan hatine kuştin, qismek ji wan hatine zindan kirin û qismek ji wan jî hatine sîrgûn kirin ciyê dûr.

Ew trajediya, di sedsala 20 an de jî domkiriye. Van bûyeran jî aliyê hemû serok, qadro û welatparêzên Kurdistanê ve baş tên zanîn. Lê belê hemû serokên Kurdan jî xeletiyên wek vê û wek yê din bi rehetî dikarin bikin. Ev tê çî menayê, rastî pêwîste kû mirov baş li ser van tiştan raweste.

Mirov dikare bi rehetî bibêje ku serokên gelê Kurd di nav xeletiyên bingehî de ne. Li Kurdistanê di nav tevgera rizgarîxwaz de nexweşiyên kû bûne laşî hene, pêwîste ku mirov li ser wan raweste û ji bo kû ew nexweşiyên tedawî bibin derman bê dîtin û gûhêrandinê bingehî werin kirin.

Armanca dijîmîn

Armanca rêjîma kevneperest û kolonyalîst ya Îranê vekirî ye. Ev jî, bi kuştina Dr. Qasimlo û hevalên wî, Tevgera Kurdistan a Rojhilat derbekê lê de. Rasti jî, kuştina Dr. Qasimlo bi serê xwe derbeke gelek mezine ji bo Tevgera Kurdistanê. Ji bo ku, Dr. Qasimlo serokê Tevgera Kurdistanê bû û bi taybetî jî serokê Tevgera Kurdistanê Rojhilat bû. Entellektûelêkî Kurdan ên hêja bû.

Lê belê dijîmîn, di armanca xwe de careke din kete xeletiyekê. Çimkî bi kuştina Dr. Qasimlo û hevalên wî, Tevgera Kurdistanê û ya Gelê Kurdistanê Rojhilat naye temirandin. Encax û encax jî bo Tevgera Kurdistanê, wek me li jor jî behs kir, dibe derbekê.

Îrana kolonyalîst ev cara yekemîn neye ku vê metodê qirêj û bê bext bi kar tîne. Di demên buhurî de, bi vê riya xwe ya qirêj û bê bext Simko û Serokê Komara Kurd Ya Mehabad jî kuşt. Lê kuştina wan, ne bû sedem kû gelê Kurd û tevgera gelê Kurd jî hole rake. Tersê wê, tevgera gelê Kurd di merheleka din de xurttirîn xwe nîşan da.

Kuştina Dr. Qasimlo di tevgera Kurdistanê Rojhilat de valahiyek çêkir. Lê potansiyela Gelê Kurd û Tevgera Kurdistanê Rojhilat ev valahiyê yê tijî bike.

Rêjîma kolonyalîst bila baş bizanibe ku gelê Kurd belê serê wan e.

KADIN SORUNU ÜZERİNE BİRKAÇ SÖZ

Zin SELMAN

Yazının başlığını "Kadın Sorunu" ve bu sorun "Üzerine Birkaç Söz" olarak belirledim. Ancak sorun öylesine kapsamlı ve derin ki, birkaç sözle işin üzerine gitmek, soruna açılım getirmek kolay değil. Bunun için burada bir öneriyle geliyor ve bu nedenden dolayıda açılımı "Birkaç Söz" olarak sunuyorum. Önerim şu; Okuyucularda bu "birkaç söze" katılırlarsa ve bu birkaç sözü okuyucularla birlikte bir tartışma platformuna dönüştürürsek ve sorunu birçok yönüyle tartışsak ve böylece ber takım sonuçlara ulaşabilirsek daha iyi olmaz mı? diyorum.

Böyle bir tartışma platformunda herkesin söyleyebileceklerinin olduğunu düşünüyorum. Kadın arkadaşlarımızın, erkek yoldaşlarımızın meseleye yaklaşımı biraz daha açılır, netleşir; böylece. Çünkü bu yazıda, yaşadığımız ünitelerde, ülke dışında kadınlarımıza reva görülen davranışları ve uygulamaları biraz deşmeyi düşünmekteyiz. Sorunu salt teorik yönden eşelemenin fazla faydası olmadığını gördük. Bu nedenle sorunun bu yanına giderek, uygulamaları anlatmak, bizim açımızdan zorunlu bir görev haline gelmiştir. Bu uygulamalara geçmeden önce, sorunu genel yönleriyle biraz açalım.

Kadın sorunu denilince: merkezinde kadın cinsinin yer aldığı ve kadın olmasından dolayı karşılaştığı toplumsal yaklaşım ve tepkilerden kaynaklanan sorunların bütünü aklı gelmektedir. Bunu biraz daha açılmayabilmek için dönüp kendi yaşamımıza bir göz atalım. Değerlendirmeye

kendimize en yakın olan insandan, kaddan; ANA'mızdan başlayalım.

Genelde bütün geri bırakılmış toplumlarda olduğu gibi; Kürdistan toplumunda da hemen hemen hiçbir ana yoktur ki; kendi direngenliğiyle, kendi becerisi ve zoruyla ayakta kalmamış olsun, yaşam mücadelesini sürdürmemiş olsun, çocuklarını ve ailesini sırtında götürmemiş olsun onlara ruh ve can vermemiş olsun. Günümüzde bu direngenliğini en iyi bir biçimde, T.C. sömürgeci zindanlarındaki yavrularının yanlarında savaşmakla sergilemektedirler.

Anasını ve yaşam mücadelesini hatırlayпта insanın burun direğinin sızlamaması mümkün değildir. Neydi bu anamızın ve bacamızın, kadınıımızın gerçeği ki bizi böylesine derinden derine kıvrandırmakta? Nedir bu kadın gerçeği ve gerçekliği.

Bu gerçekliği kısaca ifade etmeye zalırsak; Erkeğin ege men olduğu toplumsal yapılanmalarda her tür gücün ve imtiyazın erkeğin elinde olması ve kadının hamma lığı ile her tür yükün taşıyıcısı olması. Hemen hemen bütün toplumsal yapılanmalarda erkekler ege mendirler. Yaşayan sosyalizmde de bu böyle olmuştur. Toplumun yönetici ve yönlendirici kesimlerine bakıldığında kadınların yok denecek kadar az olmaları gözlenir. Toplum düzenleyen tüm insiyatiflerde erkekler söz sahibidir. Bu batı toplumlarında da böyledir. İsveç'te yapılan istatistiklerde; kadın iş gücünün kısır işlere harcandığı ve kadınların karar üreten birimlerde fazla yer almadığını görülmektedir. Amerikan toplumundada bu böyledir. Amerikada sosyolog Arlie Hochschild bu konu üzerinde 10 yıl süreli bir araştırma yapmış ve araştırma sonuçlarını "Fazla Mesai" adlı bir kitapta toplamıştır. Kitapta 50 çift üzerinde yapılan araştırmalar sonucu şöyle ifadelendirilmektedir: İşt en eve dönen kadınlar çocukları okuldan alma, ders çalıştırma, doktora götürme gibi işlerin yanı sıra, ev işlerinden ve saatler sürebilen bir fazla mesaiye girişiyorlar. Kadın evin içinde koşturup dururken çoğu erkek ayaklarını uzatıp gazete okuyor veya biralarını yudumlayıp T.V. seyrediyorlar. Sonuç: Her hafta kocalarından 15 saat daha az boş vakti olan, her

yl toplam olarak 24 saatlik günlerden tamnayetleri toplumumuz için kara l

Durum, toplumun maddi yapısından kaynaklandığından üst yapıda, maddi yapının yansıması olarak manevi düşünsel yaşamdada şekillenme olmuş kadınlar çocukluklarından beri "sen kızsın, ayıptır, sen kızsın, bu sana yaraşmaz, sesini çıkarma, sus, ayıptır" gibi sözcüklerle büyütöler ek biryerlere gelmişler getirilmişlerdir.

"Sen erkeksin, ayıptır" sözcüklerinin engelliyici baskısı olmadan serpilip gelişen ve aile ve toplumsal yapı içinde her hakka ve imtiyaza sahip bulunan erkekler bu üstünlük duygusu yanında birde rahatlarına ve keyflerine olan düşkünlükleri sonucunda kadın için yaşam çekilmez hal alır. Evin erkeği eşittir evin sahibi olmaya, toplumumuzdada sahiplik her şeyi yapmaya kadır olmayı getirdiğinden kadınlarda sahiplerine ittatta ve çalışıp üretmede kusur etmezler. Kadın çalışıp sahibine üretmek zorundadır. Bu üretim her şeyi kapsar, ev işlerini, dışarıda çalışmayı, çocuk doğurmayı, çocukları büyötmeyi, ailenin diğer fertlerine bakmayı, kocaya hizmet etmeyi, say sayabildiğın kadar, toplumumuzu düşün ve say. Bütün bunlara karşın kadın "kaşık düşman"dır, eksiktedir, saçı uzun akllı kısıdır, vs., vs."

Kadın toplumsal yapı içinde alabildiğine sorumlu hareket etmektedir, çünkü o biçimde eğitilmiştir ve eğitim de meyvesini her zaman verir. Kadın kocasına, "sahibine" hizmette kusur etmeyerek işlerini götürür, çocuk doğurur, onları büyötür, kocasının anasına babasına bakar, aile efradı için her zaman gerekeni yapar. Bütün bu hizmetine karşılık, ürettiğine karşın kadın ne alır diye sorulduğunda kadın yine birşey almaz denilebilir genellikle. Kadının kısmetine düşene bir örnek olsun diye burada bir olayı nakletmeden geçemeyeceğim; Geçen yıllarda bir yazarımız yazdığı ilk romanını babasına atfetti belkide ilk yapıtıdır diye. Biz bu olayla babayla annenin durumunu kıyaslayabiliriz. Annenin direngenliği ve fedakarlığı olmazsa, yazarımız belkide çoktan aşıktan bakımsızlıktan sokaklarda yok olup gitmişti, ama yinede mevyeyi baba yedi. İlk yapıtı ona atfedildi ananın tüm yaptıklarına karşın...

Türkiyede kadınlarımızın durumunun tüm elverişsizliğine karşın kadınlarımız son zamanlarda örgütlenmekte ve duruma uygun mücadele biçimlerini de oluşturmaktadır, dayanışmalarını da sürdürmektedirler. Güncel konumda bulunan hapis-hanedeki açlık grevlerini destekleyerek, şartlara ve konumlarına uygun eylem biçimlerini yaratmaktadırlar, son günlerde. Dokuz tanınmış kadın yazar bir araya gelerek Taksim AKM meydanında, yere serili bir beyaz bezin üzerine, kendi yapıtlarını koyarak bunların üzerine siyah boya döküyorlar. Kadın yazarları bu davranışlarının amaçlarını kamuoyuna şöyle açıklıyorlar: "Açlık grevleri, cinayetleri toplumumuz için kara lekedir. Türkiye'de yaşayan hiçbir insan bunun dışında değildir. Ancak toplumdaki genel suskunluk karşısında çaresizliğimizi bu yolla simgesel olarak anlatmak istedik..."

Yine Türkiyede oluşmuş kadın derneklerinin yönetici ve üyeleri olan bir kısım kadınlarımız "hapishanelerde ölüme varan şiddet olaylarını protesto etmek ve 1 Ağustos genelgesinin kaldırılmasını talep ettiklerini anlatır bir biçim olarak siyah giysili dolaşmaktadırlar."

Türkiye'de oluşan bu kadın hareketinde ne kadar Kürdistanlı kadın kendi ulusal ve toplumsal talepleriyle yer almıştır bu tarafımızdan kesinlikle bilinmemektedir, ancak bu kadın hareketini oluşturan derneklerin yapmış olduğu genel kurul toplantısında: "Kürt kadınlarının ulusal bağımsız örgütlerini yaratmalarının hakları olduğu" vurgulanarak karar haline getirilmiştir. Bu karar biz Kürdistanlı kadınlar için çok anlamlı kabul edilerek bizleri sevindirmiş ve umutlandırmıştır. En azından saflarımızda şöven milliyetçi duyguların izlerinin yok olduğu giderek doğruların yer aldığı gözlemlenmektedir.

Ülkedeki bu gelişmelere karşın ülke dışında kadınlarımızın durumlarına göz attığımız zaman durum hiçte beklenildiği gibi iç açıcı değildir.

Kadınlarımız daha zorlayıcı koşullarla karşı karşıya gelerek genellikle biçare konumuna düşmektedirler. Kellimenin tam anlamıyla biçare konumunda kadınlarımız. Burada bunu örnekleyen Cumhuriyet gazetesinde

ki bir araştırma ve inceleme yazısından alıntılarla durumu göstermeye çalışacağım: "... Almanya'da kadınların namuslarının koruma adına dört duvar arasına kapatılmalarına..." diyerek süren inceleme yazısında kadınların içinde buldukları vahim durum sergilenmektedir. Sanki sadece namus kadınlarında var ve namus mefhumu sadece kadınların sahip olmak zorunda olduğu bir mefhum. Erkeklerimiz ise sokakta her halı yiyebilmekte, sabah akşam diskoteklerde çürümekte, istedikleri biçimde dışarıda yaşamlarını sürdürmekte, fakat ne hikmetse onların namuslarına hiç ama hiç leke gelmemekte, doğrusu nasıl bir namus anlayışı anlaması ve anlatması hiçte kolay değil. Adam iki çocuklu karısını daha yeni buraya getirmiş, başka bir işveçli kadınlada ilişkisini sürdürmüş. Evin hanımı durumunu öğrenince seni boşadım, ayrıldım diyerek çekip gitmiş. Dil bilmez, iki çocukla, yabancı ortamdaki kadın ne yapsın şimdi?.. Kaldığı bunun gibi onlarca örnek sıralanabilir...

Yine söz konusu ettiğim Şükran Ketencil'in inceleme yazısına dönelim: "...Kadınların evlerine kapatıldığı Getto da, insansız bina fotoğrafı çekmek için ne yapacağımı düşünürken, o sırada gelen seyyar migros türü bir satış arabasının sinyaline kapısını açan bir kadını eteklerinde çocuklarıyla çektim. Ve çektiğimi de pişman oldum.

Kadıncağaz başını duvarlara vurarak ağlamaya, yalvarmaya başladı

— Kocam beni keser, ben sekiz yıldır Almanya'dayım, bir kere Banof'a bile gitmedim (Metroya binmemiş). Kocam komşulara bile gitmemi yasakladı. Beni öldürteceksin..." Bu satırlar erkeğin kadına bakış açısını ve uygulamalarını çok açık biçimde anlatıyor. Ancak yinede aman canım, sıradan bir işçinin davranışları denilerek olayı ve yaklaşımı toplumsal bağlantılarından kopuk ele almaya çalışanların olabileceğini insan düşünmekte. Ya bulunduğumuz çevrede olup bitenlere ne demeli?... Yukarıda iki kadınlı çocuğun durumu çevremizde gözlemlediğimiz basit bir olay. Ayrıca dayak yiyen kadınlarımıza ne demeli. Yüzleri gözleri mor dolaşan kadınlar, dayak yedikleri sırada telefonla yardım isteyen kadınlar, ağlaşan çocuklar... Bütün

bu oluşumlar sorunun ne kadar büyük ve çetrefilli olduğunu göstermektedir. Daha bir yığın tanık olduğum ve araya girdiğim sorunları burda aktarmıyorum. Ancak burada şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki ülkede bu tür olaylarla karşılaşmıyorduk, boşanma davaları oluyordu, problemlerle uğraşıyorduk, ama sorun böylesine yaygın ve umutsuz durumda değildi. Cumhuriyet gazetesindeki araştırmacı yazarda kadın sorunun ülke dışında daha bir çetrefilleştiği şu satırlarıyla anlatılmaktadır: "Fotoğrafı çekildi diye kocası tarafından cezalandırılacağı paniğine düşen Sıvaslı kadının köylerinden, Adana'da pamuk tarlalarında ne çok işçi kadın gördüm. Kocaların yanında süt emzirirken fotoğraflarını çektim. Gazetede yayınlanacağına biliyorlardı üstelik. Almanya'ya gelince çağdaşlaşacaklarına nasıl böyle olmuşlardı?.." Bizde kendi kendimize soruyoruz: Ülkede "çağdaşlaşmış" olup ülke dışına çıkan erkeklerimizin kadınlarımıza karşı yer yer kullandıkları metodlara ve sair uygulamalara biz ne diyelim?... Almanya'da ki beklenen çağdaşlaşmanın olmamasını yazarın yine aynı incelemedeki satırlarından bir nebze anlayabiliriz. — Cumhuriyet 16 Ağustos 1989 — ...vaazda imam dinlediğimi bilerek konuşmasını değiştirdi mi bilemiyorum?. Çok uzun uzun cennet ve cehennemi, hurileri, kadınların cennette kocalarının yanında nasıl güzeleşeceklerini, kocaların hurilerin yanında karılarını çok seveceklerini anlattı... "Dünya'da erkeklerimize bir kadın yetmediği için dört kadınla evliliği kabul eden islam dininin oluşturucu ve uygulayıcı erkeklerimiz bu dört kadında doymadıklarından öbür dünyada birde hurilerle oynamayı hayal ediyorlar ve bunu dini vaazlarında açıklıyorlar. Ne büyük bir aptallık yarabbim. Bu ülkelerle oluşan toplumsal yapıda ilerleyecek, kadın haklarını savunacak ha!... Erkekler oluşturdukları egemenliklerini pekiştirmek ve sürdürmek için her yolu mübah görmüşler, din, örf adetler, iktidar gücü, zoru bu yolda kullanmışlar. Kendilerine uygun bir düzen oluşturmuşlar. Kadınlarada fazla yapılacak birşey bırakmadıkları için kadınlarda bu duruma baş eğerek bugüne varılmış. Yer yer kadın duru-

mu kabul etmemişse yine de sonuçta baş eğişmiş, belki işler düzeler diyerek.

Bu yazıda kadınlarımızın durumunu sergilemeye çalıştım. Ama duru-

mun vardığı aşamayı yine de tam ifade edebilmiş değilim. Durumumuz gerçekte hiç iç açıcı değil ve kadınlarımız gerçekte biçare konumunda beklemekte-dirler. Bu nedenle durumun

vardığı aşamaları göz önüne alarak, belirli çözümler için belli çabalara girişirsek; yazışmalarla bir tartışma ortamı yaratsak diyorum. Bu umutla şimdilik yazıma son veriyorum.

KASIMLU VE YOLDAŞLARI İRANLI TERÖRİSTLERCE KATLEDİLDİ

TEMEL DEMİNER

İran KDP genel sekreteri Dr. Abdurrahman Kasımlu, MK üyesi ve Avrupa temsilcisi Abdullah Kadiri ve Viyana Üniversitesi öğretim üyesi Dr. Fazl Resul; 13 Temmuz 1989'da saat 19 sularında Viyana'da katledildiler.

Katliamın tek sorumlusunun İran'daki terörist mollalar rejimi olduğundan hiç kimsenin şüphesi yok.

Bir süredir İrandaki mollalar rejimi ile, el altından otonomi görüşmelerini yürüten Kasımlu, 13.07.89'daki sabah seansı görüşmesinden sonra; akşam seansı görüşmeleri sırasında İranlı SAVAMA ajanlarına katledildi.

Sözkonusu katliamdan önce, aynı gün saat 17 sularında Kasımlu'nun Avusturya İçişleri Bakanlığı yetkilileriyle görüşerek can güvenliğine ilişkin kaygılarını dile getirdiklerini ifade eden KYB lideri Celal Talabani'nin açıklamaları ve de Avusturya hükümetinin olay sırası ve sonrasında ki soru işaretleriyle dolu tavrı, Avusturya hükümetinin çabelli konumunda ciddi bir töhmet altında olduğunun verileridir.

Olay şu 13 temmuz 1989'da Viyana'nın Stadpark semtindeki katliam sonrası SAVAMA ajan Amir Mansur Bozorgian önce tutuklanmış ve daha sonrada tahvil edilmiştir. Bundan başkaca yine katliama katılan ve yaralı olarak yakalanan Muhammed Cafari Sahrarudi hakkında Avusturya hükümetinin en ufak bir açıklaması olmadığı gibi; diplomat pasaportlu diğer teröristlerin aynı gün Viyana'yı

terketmesine yine Avusturya hükümetince göz yumulmuştur.

Evet Kasımlu ve yoldaşları İranlı teröristlerce ve kimi çevrelerin göz yummasıyla katledilmişlerdir.

Kürdistan'daki geleneksel önderliğin en uzlaşmacılarından olan Kasımlu, en son olarak Sosyalist Enternasyonalin Stockholm'deki 18'inci kongresine katılmış bir II. Enternasyonal üyesiydi.

Türkiye'yi "Kültürlerin yaşadığı en demokratik ve umuda açık ülke" (Cumhuriyet, 19.7.1989) olarak nitelleyen Kasımlu, bağımsızlık perspektifleri, gerçekleşmesi mümkün olmayan düşler olarak nitelmesi yanında, "artık şiddet istemiyoruz, İran'da barışçı bir gelişme istiyoruz" (y.ag.g) diyordu.

Mehabad Cumhuriyet'inin kuruluşundan beri Kürdistan'daki ulusal kavgada aktif ve önemli bir yeri olan Kasımlu, yanlış ve uzlaşmacı perspektifleriyle Kürdistan'daki kavganın büyük bir darbe yemesi yanında, 13 Temmuz 1989'da da kendi sonuna yolaçtı. Oysa, Kürdistan tarihinde bir Simko ve Qazi Muhammed'in somut gecilerce katledilmesinden çıkarılması gereken bir alay değerli ders vardı. Vede dört parçaya bölünmüş Kürdistan denildi mi, unutulmaması gerekiyordu ki: Kürdistanın dört bir parçasında düşmanın düşmanları hiç bir kowal altında Kürtlerin dostu olamıyordu.

Bu bağlamıdır ki; Dersim'li, Zilan'lı, Ağrı'lı, Şeyh Wassan'lı vede Halepçeli acılarla bezemiş Kürdistan'daki ulusal kavganın tarihinde

bağımsızlık olmayan hiç bir perspektif ve politik tutumun, Kürt Ulusunun kendi kaderini özgürce tayininde kalıcı bir kazanma yol açamazdı.

Onun içindir ki, yıllardır lanetli bir sessizlik ve ilgisizlik çemberi içinde, bir başına terk edilmiş Kürt ulusal kavgasının temelli tarihsel çözümü, kendi öz gücüne güvenen ve bölgesel düzeydeki devrimci işçi sınıfı hareketleriyle stratejik ittifakı esas alan mücadele birliklerinin gerçekleştirilebilmesiyle olmalıdır.

Siyasal perspektiflerine "kayıp-ı ihtiyat"la yanaşarak, anısı önünde saygıyla eğildiğimiz Kasımlu ve yoldaşlarının katledilmesinden çıkartığımız dersler bunlar ve de II.ci enternasyonal damgası önermelerinin Kürdistan'daki ulusal kavganın için bir çıkmaz sokak olduğudur.

Evet durum budur. Bu durumun açıklayıcı bir artısı ise yukarıda ifade ettiğimiz Avusturya hükümetinin tavrı ve de Kasımlu'nun cenazesini hiçbir açıklama yapmadan "apar topar" Fransa'ya yollamasıdır.

20.07.89'da Paris'in "Pere Lachaise" mezarlığına gömülen Kasımlu ve Kadiri'nin cenaze törenine 4.000'den fazla bir kitle yanında Fransa İnsan Hakları İşleri Bakanı Bernard Kouchner, Lionel Jospin, Fatih Güney, Ahmet Kaya, Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu Başkanı, Bulent Uher, Mihrac Ural, Kemal Burakay, Şerafettin Kaya, Mahmut Baksi, Nizammettin Arıç vb.'leri gibi yüzlerce insan yanında; çeşitli örgütler katıldılar.

KÜRDİSTAN SOSYALİST HAREKETİNİN PARÇALI YAPISI DEVAM EDİYOR!

BAVÊ ARÎ

Kürdistan sosyalist hareketi, uzun devrimci bir mirastan yoksundur. Sosyalist Hareketimiz, ancak ve ancak 1970'lerin arefesinde, ulusal sorunun sosyal temeldeki birikimlerinin oluşması ile birlikte; DDKO gibi radikal sol platformun, metropol ve Kürdistan'da, üniversite ve diğer okumuş aydın gençliği; ulusal ve toplumsal sömürünün etkisini ensesinde hiseden ilerici, anti-faşist ve anti-sömürgeci geniş potansiyeli örgütlemesiyle Kürdistan için bağımsız sosyalist örgütlenmenin belirli adımlarından biri atılmış oldu. Bilindiği gibi, bu kesim, marksizm leninizmin Kürdistan'a taşıyıcılığını ve marksizm leninizme uygun, Kürdistan hareketinin oluşturulması ve de sorunlarının hal edilmesi ve uyarlanması görevini yüklediler. Başka bir kanaldan gelen yurtsever sol kesim ise, TİP'ten ayrılan, tanınan adıyla "Doğu Gurub'u'dur. Tabir caizse bu kesim önce solcu, sonra ulusalcı olmuştur.

Geçmişe göz attığımız zaman, TİP'in ve yönetici kadrolarının Kürdistan sorununun çözümü yönündeki reformist çözüm önerileri TİP'in içerisinde belirli bir güç olmaya başlayan Kürt yurtsever solcularının taleplerine cevap vermiyordu. Giderek TİP'teki Doğuluların TİP'ten kopuşması bu soruna bağlı olarak gerçekleşmiştir.

1960 ve 1970 yıllarında Güney Kürdistan'da yükselen ulusal hareket, sun'i sınırları aşarak, ülkemizin Türkiye parçasında kendisini hissettirdi. Bu etkilenmelerin sonucunda, ideolojik ve örgütsel alanda I - KDP paralelinde T - KDP oluştu. Ancak bu partinin önderleri (kadroları da)nin bir kesimi aydın ve sola açık unsurlardan oluşuyordu..

Görüldüğü gibi, sosyalist örgütsel hareketimizin 20 yıllık bir birikim ve gelişimi sözkonusudur. Ve gelişimi örgütsel planda üç kanaldan olmaktadır. Günümüze dek sosyalist hareke-

tin örgütsel tablosunu şu evrimleşme ve arınma altında toplayabiliriz.

1. Kanal: DDKO esas kaynaklı, TİP'ten de önemli ölçüde etkilenen örgütsel gelişim; Rızgari, Ala Rızgari, YSK ve Kürdistan Kurtuluş Partisi".

2. Kanal: DDKO'dan etkilenen ve esas olarak Türkiye'de KDP'den kaynaklanan örgütsel gelişim; KİP, Kawa, Dengi Kawa, Kürdistan Öncü İşçi Partisi (PPKK), KİP - GBK.

3. Kanal: Esas olarak TİP içindeki "Doğu Gurubun"dan gelen ve DDKO'dan da etkilenen örgütsel gelişim; TKSP, KHP, TSK ve en son şekillenmesi ile PARHEZ.

Görüleceği gibi, sosyalist hareket üç başlı gelişimi ile bugün çok parçalı bir yapı arz etmektedir.

PKK, her ne kadar kendisine Marksist Leninist diyorsa da, bu normlardan uzaklığı, zorlanma ve sosyalizmin K. Kürdistan'daki etkisi sonucu kendisine böyle bir rol yüklediği tartışmasızdır.

Evet yukarıda ismi geçen parti, örgüt, gurup ve eğilimlerin hemen hemen hepsi sosyalist bir eğilimi oluşturuyorlar. Program ve politikaları ile de, işçi sınıfı ve emekçi halkın çıkarlarını, ulusal kurtuluşla birlikte sağlamaya çalıştıklarını stratejik olarak belirlemişlerdir.

Yine ilginç ve isabetli bir durum daha sözkonusudur ki; bu örgütsel yapıların hiçbirisi, tek başına sosyalist hareketi teşkil ettiklerini ve emekçi sınıf ve tabakaları temsil ettiklerini ileri sürmüyorlar.

Bu gelinen aşamadaki olumluluklarından birini temsil etmektedir. Yoksa düne bakarsak, her örgütsel yapılanma, proleter devrimciliği ve sosyalistliği kendinde münhasır görüyordu. Bunun günümüzde belirli bir ölçüde aşılması, sevindiricidir ve sosyalist birliğin önünü açan bir gelişmedir. Bu durum, Sosyalist Hareketimizin ideolojik, siyasal ve örgütsel birliğinin yaratılmasında olumlu hizmet yapacaktır.

Diğer taraftan, sosyalist eğilimlerin büyük bir kesimi, kongre, konferans, Merkez komitesi toplantıları düzeyinde ve ideoloji üretimi çizgisinde, sosyalistlerin birliği sorununun çözümü için önermelerde yapmaktalar. Bütün bu gelişmelerde, sosyalistlerin birliğinin acil bir sorun olduğunu ve gündemimizin birinci maddesine almamız gerektirdiğini göstermektedir.

Yurtsever devrimci hareketimizin birliği, UDG ile başlayan, Hekari ile geliştirilen ve TEVGER ile somut bir yapılanmaya kavuşan çizgi izlemiştir. Her ne kadar TEVGER tüm yurtsever güçleri bünyesinde barındırmıyorsa da, barındırması için büyük olanaklar sunmaktadır. Demek ki, yaşam dayatınca ve birazda subjektif durum zorlanınca, sorunların aşılması ve çözümsüzlüklerin aşılması sözkonusu olabiliyor.

Sosyalist Hareketin örgütsel siyasal birliği yönünde ilk adımlar atılmaya başlanmıştır: Roja Welat, KİP - GBK ve YSK'nin bu yönde oluşturdukları platform bir adımdı. Bu platformun başarıya ulaşmaması bizi yıldırmadı. Deneylerden biri de, PPKK ve KUK - SE'nin bu doğrultuda oluşturdukları platformdur. Her ne kadar bu platformun konumu ile ilgili somut bilgiler orta yerde yoksa da, bu gelişme değerlendirme dışı tutulmaması gereken bir olgudur. TKSP ve PPKK'nin sosyalist birlik konusunda, geçmiş dönemde görüş alış verişinde bulunmaları da, sosyalist birliğin birikim öğelerinden birini oluşturmaktadır. KHP, YSK ve Platform'un sosyalist dönüşüm merkezinde, devrimci demokratların birliği doğrultusunda çalışmalar yürütmesi, parçalı süren birlik çalışmalarının bir sonucudur.

Bütün bu çalışmalar ve çabalar; nihai ve gerçek sosyalist birliğin oluşturulmasının küçük ve parçalı çabalarını göstermektedir.

Çözüm Önerileri Nelerdir?

1) Sosyalist tüm eğilim, gurup ve örgütlerin ortak bir platform oluşturmaları için görüş alışverişinde bulunmaları; bu platformda sosyalist hareketin sorunlarını yığınlar ve devrumci kamuoyu önünde açıkça tartışmaları, bu tartışmalara bağımsız sosyalist kadroların katılımının sağlanması için sağlıklı düşünceler üretmeleri.

Gelinen aşamada enternasyonalizmin kavrayışının bir muhasebesi yapılmalıdır. Çünkü bu sorun geçmişte, sosyalistler arasında önemli soğukluklara ve ayrılıklara yol açmıştır. Hatta düşmanlıkların doğması için temel bir neden olmuştur. Sosyalist dünyanın genelinde ve tek tek tüm sosyalist ülkelerde ortaya çıkan gelişmeler ve değişmeler; geçmişte büyük oranda engel gibi görülen yorum ve tespitlerin abartılmış olduğunu ortaya çıkarıyor.. Dünyanın değer yargıları, sorgulanmakta ve doğrulukları tartışma götürür durumdadır.

Bilindiği gibi, geçmişte Kürdistan sosyalist hareketinin tek tek örgütsel öğeleri, sosyalist dünya ve ülkelerdeki sorunlarla ilgili olarak; o ülkelerin ürettikleri ideolojiye bağlı bir biçimde

büyük farklılıklar içine düşmüşlerdir. Bugün bunun sorgulanarak ve değerlendirilerek ortadan kaldırılması gerekmektedir.

2) Kürdistan'ın sosyo—ekonomik yapısı konusundaki tespitler, sosyalistler arasında önemli ayrılıklar oluşturmuştur. Her ne kadar, sosyalist eğilim ve örgütlerin çoğunluğu, Kürdistan'da kapitalizmin hakim üretim biçimi olduğunu söylüyorsa da; sosyo ekonomik yapının analizi konusunda, bilimsel normlar çerçevesinde, bir araştırma ve inceleme yoluna gidilebilir. Bu araştırma ve inceleme sonuçlarına, sosyalist eğilim ve örgütlerin evet demesi gerekir. Bu konuda da, ön yargısız olduğu zaman, sosyalist hareketimizin birliğine katkıda bulunabiliriz.

3) Kürdistanın ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde mücadele biçimlerinin tespiti önemli olduğu gibi, sosyalist hareketin birliği içinde gerekliliği olan bir durumdur. Bu sorunun sosyalistler açısından bir zorluluğunun olmadığını düşünüyorum. Birincisi, bu mücadele biçimi mutlak, şu mücadele biçimi talidir gibi düşünceler sosyalistlerin düşünceleri olamaz. İkincisi, böyle olunca

Kürdistan'da mücadele koşullarının somut tahlilinden sonuçlara varmak gerekir.

4) Sosyalistlerin birliği sorununda, ittifaklar sorununun büyük bir engel oluşturacağını zanetmiyorum. Ülkemizde devrimin iki aşamasına ilişkin ittifak tespitinde, sosyalistler arasında temel yakınlıklar ve hatta yorum ortaklıkları vardır. Varolan ayrılıklarında giderilmesi zor değildir.

Tekrarlamak gerekirse: Kürdistan'da sosyalistlerin birliği aciliyetini koruyor. Kürdistan emekçi sınıf ve tabakalarının güçlü önderlik ve kapsamlı sosyalist örgüt açığı kendisini ortaya koyuyor, dışarı vuruyor.

Yarının özgür ve bağımsız Kürdistan'ında emeğin ve insanın yüce değer olmasını istiyorsak, insanın insan tarafından sömürsünü ortadan kaldıracaksak, ayrıcalıkların son bulmasını istiyorsak; özcesi sosyalist bir düzeni inşa etmek istiyorsak, sosyalist sorumlulukla işçi sınıfının ve diğer emekçi sınıf ve tabakaların örgütsel birliğini oluşturmak görevi ile karşı karşıyayız.

Sosyalist Hareketimizin değişik öğeleri arasındaki sun'î çitlerin kaldırılması için çalışmalıyız.

Baştarafı son sayfada

Sovyetler Birliği'nde Stalin Dönemi Kruşçev tarafından, Kruşçev dönemi Brejnev tarafından yerle bir edildi. Gorbaçov şimdi hepsini yerle bir ediyor.

Ama yerine kuracağı ne? Önemli olan bu.

Sosyalizmin Sorunları

Sovyetler Birliğindeki milliyetler savaş sürüyor. Kambojadaki Vietnam işgali, Çin—Tibet Hükûkleri, Deng'in sınıfları yeniden yaratmaya çalıştığı ve büyük isyanların doğduğu Çin'de olup bitenler, sallanan Macar ve Polonya ekonomileri, bir yandan reformları destekleme, diğer yandan işçileri savunmakta yetersiz Dayanışma Sendikasının geleceği, çeşitli

Doğu Avrupa ülkelerinin KP'lerinde "sosyal demokratlara kayma"ya varan ideolojik çözümler. Tüm bunlar, sosyalizmin pratikte birçok güçle karşı karşıya olduğunu gösteriyor.

Kapitalizmin olduğu gibi, sosyalizmin de sorunları olacak elbet. Ancak bu sorunlar ne devrimden vazgeçmekle, ne sosyalizmle kapitalizmi bir yerde buluşturma isteğiyle, ne burjuva demokrasilerine dönmeye, ne İtalya Komünist Partisi sekreteri Occhetto'nun "mülkiyet biçiminde değişmesi gereksiz" saptamalarına dört elle sarılmakla aşılabilir.

Sosyalizmin günümüzde de genelde ezilen halklar, özelde ise Kürt halkı için karanlıktan kurtulma, tutsaklık boyunduruğunu kırmak için tek alter-

natif. Kürt halkının kurtuluşu reformlarla hızlanabilir, ama çözülemez. Emperyalizmi, sömürgeciliği, işçiyi, feodalizmi yıkmak için Kürdistan işçi sınıfının ve yokul köylülerin bağkaldırısına bugünde gereksinimimiz var.

Sonuç olarak Gorbaçov reformlarını Sovyetler Birliği için ne kadar "iyi" olursa olsun, pratikte Kürdistan için bir alternatif çözüm önerisine sahip değildir. Gorbaçov reformlarının neyi amaçladığını iyice anlamak için, ekonomik politikalarının sonucunu görmek gerekiyor.

Kürdistan Solu, sosyalist ülkelerde olan biteni daha dikkatli izleyip gerekli dersleri çıkarmak göreviyle karşı karşıyadır.

"KÜRT ULUSU TÜM ULUSAL DEMOKRATİK HAKLARINDAN YOKSUNDUR"

İnsan Hakları Merkezi Alt Komisyonu, 7 Eylül 1989 ile 9 Eylül 1989 Tarihleri arasında, Cenevre'de, 41. Dönem çalışmalarına başlangıç bulunmaktadır. Bu dönem toplantısında, "Azınlıklar" sorunu da ele alınacaktır. Bunun için, Türkiye ve Kuzey Batı Kürdistanlı Politik Mülteciler Birliği, Kürt Sorununa ilişkin olarak, 06.08.1989 Tarihli bir rapor hazırlayıp, komisyona gönderdi.

Birliğin raporunda, Kürt halkının tarihsel gelişimi ve buharlanan tarihi aşamada, Kürt halkının ve Kürdistanın bütün parçalarındaki durumunu açıkça dile getirilmekte. Rapor incelendiği zaman, raporun olumlu ve gerçekleri dile getiren bir rapor olduğu hemen görülmektedir. Biz bu raporu yayınlamayı yararlı ve aynı zamanda bir görev olarak kabul etmekteyiz.

Türkiye ve Kuzey Kürdistanlı Politik Mülteciler Birliği, çalışmalarını, Fransa'nın Paris şehrinde sürdürmektedir. Oldukça yararlı çalışmalar yürütmektedir. Bugüne dek çeşitli uluslararası platformlara raporlar hazırlayıp sunmuşlardır. Bundan böyle de, çalışmalarında başarı olmalarını içtenlikle istemekteyiz.

Yekitiya Sosyalist

Sayın Komisyon Üyeleri,

Öncelikle, 7 Ağustos ile 9 Eylül 1989 tarihleri arasında alt komisyonunuzun 41.inci dönem çalışmalarını oluşturacak olan, "azınlıklar" konusunda yürüteceğiniz çalışmalarda, sizlere içten başarı dilekelerimizi iletmek istiyoruz.

Komisyonunuzun ele aldığı bu yaşamsal sorununun geneli, biz Türküyelilerin özelinde karşımıza Kürt Sorunu boyutunda dikilmektedir.

Kürt Sorununu tüm yakıcılığı ile, her an ve her bir dakika yaşayan taraflığımızdan ötürü; komisyonunuzun çalışmalarına 17 İngilizce, Fransızca ve Almanya belgeden oluşan toplam 352 sayfalık bir dökümanlar dosyası ile baş vurmaya uygun gördük.

Kürt sorununu onun varlığını "rededen" Türk devletinin demagojik manipülasyonlarının yalan ve çarpıtmalarının ötesinde, birde bizim gibi soruna birinci elden taraf olan demokratik çevrelerden dinlemenizin, "azınlıklar" konusundaki çalışmalarınızın daha gerçekçi ve sağlıklı sonuçlara yol açacağı kamsındayız.

xxx

İşgalci devletler dışında bilmiyen ve duymuyan yoktur: Kürtler tarihin varlıklarına M.Ö 10uncu yüzyıldan tanık ve taraf olduğu bir halktır. Bu halkın öz yurdu olan Kürdistan ise; Kuzeyde Karadeniz dağları, batıda Sivas ve Antakya, doğuda Urmiye gölü ve güneyde Zagros dağlarının güney bitimi arasında kalır ve de 430 000 km2'ye yakın bir alanı kapsar.

Yüzyıllar boyu istilalara tanık olan Kürdistan, Osmanlılar tarafından istila edildikten sonra, süreç içinde 4 parçaya ayrılmıştır. Kürdistanın ilk paylaşımı 1639 yılında oldu. Bu tarihte Osmanlılar ile Safeviler arasında gerçekleştirilen "Kasr - ı Şirin" anlaşmasıyla, Kürdistanın parçalanmışlığı süreci tarihin sahnesine çıktı. Bu parçalanmışlıkla da birlikte, Kürdistan'da işgalcilere karşı yüzyıllardır süregelen direniş ve başkaldırlar gövdelenmeye başladı. (Bu konuda detaylı bilgi için bak: "Institut National des Langues et Civilisations Orientales" in 1985 yılında hazırladığı "Histoire Civilisation des Kurdes" adlı Fransızca çalışması /DOC - I/ 62 sayfa).

Sözünü ettiğimiz direniş ve başkaldırların en büyük ve önemlileri 19uncu yüzyıla kadar şunlardır:

- 1788 ile 1805'de Babanzade Abdurrahman Paşa İsyanı,
- 1830 ile 1831'de Revandızlı Mehmet Paşa İsyanı,
- 1842 ile 1848'de Bedirhan Paşa İsyanı,
- 1856 ile 1860'da Süreyya Bey İsyanı,

- 1878 ile 1880'de Şeyh Übeydu-llah İsyanı ..

Kürdistan'ın bugünlere ulaşan asıl paylaşımı ise, I.inci Dünya savaşından sonra 23 Temmuz 1923 de gerçekleştirildi. (Bu konuda detaylı bilgi için bak: O. Wedat Kaymak'ın 1989 yılında hazırladığı "Le Probleme Kurde Dans Le Relations Internationales: 1914 - 1924" adlı Fransızca çalışması. /DOC - 2/ 62 sayfa).

Dört parçaya ayrılan Kürdistanın kısa bir dökümü ise aynen şöyledir:

Doğu Kürdistan (İran İşgali Altında)

Burada 6 milyonu aşkın Kürt yaşar. İran'da 1975 yılında yapılan nüfus sayımının resmi verilerine göre, Kürt nüfusu 5. 190. 000 dir. Ve de bu rakama göre, Kürtler bu bölgelerdeki % 82'lik bir oranı oluşturmaktadırlar.

Şıkakan aşireti lideri İsmail Ağa (Sımko Han)'ın 1921'deki başkaldırısından, Kürdistanın ilk Cumhuriyeti olan Mehabat Kürt Cumhuriyeti'nin 22 Ocak 1946'da kurulmasına kadar birçok başkaldırlara tanık olan Doğu Kürdistan'da Şahlık Monarşisinin yıkılması öncesinde ve Humeyni Molla-rşisi sonrasında Abdul - Rahman Ghassem-lou'nun önderliğinde yürütülen mücadele bugün, Ghassem-lou'nun İranlı teröristlerce katledilmesine rağmen devam etmektedir. (Bu konuda detaylı bilgi için bak: Ghassem-lou'nun 13 Temmuz 1989 da Viyana'da katline ilişkin Fransızca açıklama /DOC - 3/ 1 sayfa).

Güney Kürdistan (Irak İşgali Altında)

3,6 milyona yakın Kürt'ün yaşadığı bu bölge, Kürdistan'ın en zengin petrol kaynaklarının bulunduğu bir alandır.

Ulusal başkaldırının 1918'lerde boyverdiği bu alanda, kendisini Kürdistan kralı ilan eden Şeyh Mahmut Berzenci, işgalcilere karşı ilk kez 22

Mayıs 1922'de, ikinci kez Eylül 1922'de ve üçüncü kez de 6 Eylül 1930'da isyan etti. Sözüni ettığımız her üç isyanında Iraklılar adına İngiltere kraliyet uçaklarının barbar bombardımanlarıyla bastırılmasından sonra; 1933 yılında Barzan bölgesinde Şeyh Ahmet Barzan başkaldırdı. Molla Mustafa Barzani'ninde yer aldığı bu ayaklanma, 1945'lerde Molla Mustafa Barzani'nin Mehabat Kürt Cumhuriyeti'ne geçmesi üzerine geçici olarak "bastırıldı".

Kadı Muhammet liderliğindeki Mehabat Kürt Cumhuriyeti'nin yıkılmasından sonra, Molla Mustafa Barzani 27 Mayıs 1947 tarihinde 500 savaşı ile birlikte 220 millik bir mesafeyi yürüyerek katedip, S.S.C.B'ne gitti. Irak'ta A. Kerim Kasım'ın Kralığı bir darbeye yıkılmasından sonra Barzani Irak'a döndü ve 9 Ocak 1960'da "Kürdistan Demokrat Partisi (KDP)" legale çıktı. Lakin Kasım'ın asimilasyoncu ve şöven politikalarından vazgeçmemesi üzerine Barzani Ekim 1961'de isyanı başlattı.

Barzani önderliğindeki kurtuluş savaşı karşısında Iraklı işgalciler 1970'de Güney Kürdistan Otonomi tanımak zorunda kaldılar. Ama 1974'lere kadar süren otonomi vaatlerinin Irak'taki Baas rejimince bir aldatmacaya döndürülmesiyle ki, Barzani 1974'de ayaklanmayı yeniden başlatmak zorunda kaldı.

1975 Yılında İran ve Irak'ın imzaladığı Cezayir Antlaşmasıyla Barzani'nin ayaklanması "yenildi". Yenilgi sonrası Baas Rejimi Güney Kürdistan'da "İkinci Devrim" in başladığı 1976 yılına kadar vahşi bir baskı ve asimilasyon politikasını gerçekleştirdi. Bu kesitte BAAS, Güney Kürdistan'daki 1328 köyü boşalttı. 300 000 Kürt'ü Basra'nın güneyindeki özel toplama kamplarında iskana mecbur etti.

Bu durum karşısında başını Mesut Barzani'nin çektiği Irak Kürdistan Demokrat Partisi ile, yine başını Celal Talabani'nin çektiği Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin 1976'da başlattığı mücadele; Irak'taki Saddam barbarlığının kimyasal silah kullanımına değin büyük başarılar elde etti. Birbuçuk Lübnan büyüklüğündeki bir kur-

tarılmış alan yarattı. (Bu konuda detaylı bilgi için bak: Temel Demirel'in "Güney Kürdistan Hakkındaki Gözlem ve Araştırmaları", Fransızca /DOC-4 ve DOC-5/ Toplam sayfa).

Güney Kürdistan'da ilk kez Şeyh Wassan köyünde 200 kişinin ölümüne yol açarak kullanılmaya başlayan kimyasal silah kullanımı, Irak'ın 16 Mart 1988 de Halepçe'de 5 000'i aşkın Kürt'ün ölümüne yolaçan vahşeti ile en üst noktaya tırmandı. (Halepçe katliamına ilişkin ki kimi detaylı veriler için bak: /DOC-6) İngilizce, 14 sayfa).

Bu soykırım hareketi zinciri içerisinde 25 Ağustos'dan 1 Eylül 1988'e kadar 77 Kürt köyü kimyasal bombardımanlarla haritadan silinirken; yine aynı kesitte 478 Kürt köyü AAS'ca yıkılıp yok edildi. (Bu konuda detaylı bilgi için bak: KDP'nin resmi açıklamaları ve BM'lere sunduğu liste ve haritalar. /DOC-7/ Fransızca 6 sayfa).

Bu soykırım sırasında 100 ila 130 bin civarında Kürt İran'a ve Türkiye'ye kaçmak zorunda kaldı. Ve oralarda yani işgal altındaki ülkelerinin diğer parçalarında! yeni trajedilere tanık oldular.

Güney Batı Kürdistan (Suriye İşgali Altında)

Güney Batı Kürdistan'daki Kürtler 900 000 kişi civarındadır. Bundan başka bunların 200 000'i Şam, Halep, Hama ve Humus çevresinde yaşamaktadırlar. Arap kemeri uygulamaları çerçevesinde ve sinsi bir plan dahilinde yaşadıkları öz topraklarından koparılan Kürtlerin Suriye'deki durumlarında (yapısal anlamda) diğer parçalardan farklı değildir.

Kuzey Batı Kürdistan (Türkiye İşgali Altında)

Türkiye'nin işgali altındaki Kürdistan'ın bu en büyük parçası, Adıyaman, Ağrı, Bitlis, Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Hakkari, Kars, Kahramanmaraş, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Sivas, Tunceli ve Van vilayetlerinin 20'sini kapsayan ve de hudutları içinde 140 ilçe ile 11.000 köyü barındırır. 241.790 Km2'lik bu bölgede (20 vi-

layet olarak) 1980 resmi nüfus sayımlarına göre 9.826.785 kişi oturur. Gaziantep, Sivas, Kahramanmaraş, Kars, Erzurum, Mardin ve Siirt hariç diğer vilayetlerin nüfusunun % 90 ila 95'ini Kürtler oluşturur. Gaziantep ve Sivas'ta oturanların % 30 ila 35'i, Kahramanmaraş, Siirt ve Mardin vilayetlerinin nüfusunun % 70'i; Erzurumdakilerin % 60'ı ise Kürttür.

Özetle bugün Kuzey Batı Kürdistan'daki nüfusun % 82'ye yakın ki kesimi Kürtlerden oluşmakta ve bu oranda 8 milyon civarındaki bir Kürt'ün varlığına denk düşmektedir. Aynı alanda yine 1980 nüfus sayımlarına göre; 70-80 bin civarında Süryani, 70-80 bin civarında Çerkez ve Çeçen, 30-40 bin civarında Ermeni yanında Araplar ve Türklerde yaşamaktadır.

Bunun ötesinde Osmanlı işgali ve onu takip eden Kemalist T."C" döneminde de Batı Anadolu'ya sürgün edilen Kürtlerin sayısı 2,5 milyon civarındadır. Kuzey Batı Kürdistan'da Osmanlı işgaline karşı yürütülen başkaldırıları, "Halifeliği kurtarmak adına" yola çıkarken, Kürtlere de ulusal demokratik hakları konusunda taahhütlerde bulunan Kemalist iktidarın sözünde durmaması üzerine devam etmiştir. Bu isyanların en büyükleri şunlardır:

- 10-11 Mart 1925'de Piranda başlatılan Şeyh Sait ile AZADİ cemiyeti başkanı Albay Halit Bey İsyanı.

- 5 Ekim 1927'den 1930'lere kadar süren ve başını Hoybun cemiyetinden İhsan Nuri Paşa'nın çektiği Ağrı İsyanı.

- 1937 yılında başını Seyit Rıza'nın çektiği Dersim İsyanı.

- 1940'larda başlayıp 1941 yılının ortalarına kadar süren sason İsyanı.

Bütün bu isyanların Türk devleti tarafından barbar bir biçimde bastırılmasının ardından; 1959'lardaki (Güney Kürdistan'daki Barzani Hareketinden etkilenmiş) "49'lar Olayı" diye anılan ulusal demokratik girişimle tarihin sahnesine çıktı ve gelişim içinde de bugünkü düzeyine ulaştı.

(Devamı gelecek sayıda)

PERESTROİKA, GLASNOST

SOSYALİST DÜNYADA OLUP BİTENLER VE KURDİSTAN

Y. GULBARAN

Gorbaçov'un, Sovyetler Birliği'nde parti ipelerini eline almasından sonra dünyanın gündemine iki yeni sözcük de girdi: Glasnost ve Perestroika..

"Glasnost" açıklığı, perestroika ise yeniden yapılanmayı ifade ediyor.

Tarih Sil Baştan mı?

Bu politikalar, dünya devrimci hareketlerinde de büyük tartışmalara yol açtı. İtalyan Komünist Partisi Gorbaçov'la gelen "yeniden yapılanma"ya kendilerinin yıllar önce öncülük ettiğini savundu. Çin yanlısı sol hareketler başından, bu değişime karşı çıktılar..Yanı sıra Gorbaçov'la gelen yenilikler genelde büyük bir kabul gördü.

Glasnost ve Perestroika Brejnev ve Stalin dönemlerinin yeniden tahlilini yapmakla kalmadı, şimdi Ekim Devrim'ne el atarak Sovyet Devrim Tarihini'ni yeniden yazmaya koyuldu..

Gorbaçov'un Amacı..

Gorbaçov'un yaptıklarının ne olduğunu iyice anlamak için, Gorbaçov'un yeniden sınıfları mı yaratmak istediği, yoksa sınıfsız bir toplum dönemini mi amaçladığı çok dikkatli bir şekilde tahlil edilmeli.

Sovyetler Birliği'nde Stalin dönemi kurbanlarının itibarlarının iadesi, Sakarov gibi ünlü bilim adamlarına özgürlüklerinin verilmesi, Anatoly Sharanski gibi Yahudi önderlerine yurt dışına çıkış izni verilmesi, Batılı metropollerde sevinçle karşılandı.

Gorbaçov silahsızlanma alanında yaptığı önerilerle de dünya kamuoyunda sempati yarattı.

Nasıl Etkiledi?

Kürdistan devrimci güçleri de çok yakından ilgilendiren tüm bu olup bitenler, "Türk Solu"nda bazı dalgalanmalara yol açtı. Geline aşamada eski TİKP kadrolarında yeni bir yol ayrımı yaşandı.

Bir süreden beri Türk merkezi otoritesinden alacağı işaretle "yasallaşma" zemini arayan TBKP de Gorbaçov reformlarından aldığı güçlemdir bilinmez, "NATO üyeliği de devam eden bir Türkiye" mücadelesi sadece 141 ve 142. maddelerin kalkmasına indirildi. Doğal olarak Kürt Sorunu da arka plana itildi. TBKP'nin ideologlarından (görünen) Prof. Server Tanilli 23 Nisan 1989'da Londra'da verdiği konferansta "din özgürlüğüne saygıdan sözetti. TBKP, 12 Eylül'ün türk işçi sınıfına yöneldiği denli Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini de hedef seçtiğini (hatta başlıca hedef) bildiği, gördüğü halde; 12 Eylül öncesinde olduğu gibi yine "Türkiye Halkı'ndan sözetmeyi sürdürdü bildirimlerinde..

Tüm bu olup bitenlere karşın Türk Solu'nun Sovyetler Birliği'ndeki gelişmeleri yeterince tartıştığı, gerekli sonuçları çıkardığı söylenemez. Bu saptama Kürt Solu içinde geçerli benice..Kürt Solu konuyu çok uzaktan izliyor. Bu yüzden de gerekli derslerin çıkarılmasında geç kalıyor.

Öncülük Kimde Olmalı?

Gorbaçovla birlikte solun gündemine gelen bir diğer soru da şu: Devrimde öncülük işçi sınıfının partisinde mi, yoksa işçi sınıfının kendisi ve temel ittifakçaları yoksul köylülük ve diğer katmanlarda mı olmalı?

SBKP "işçi sınıfı partisi" adı altında yıllarca büyük yanlışlar yaptı. Ülkesinde birçok devrimci, yazar ve sanatçının katledilmesini sesizce seyretti. Mehabad Kürt Cumhuriyet'nin yaşatılması, Kürt halkının anti — emperya-

list, anti — sömürgeci mücadelesini kayıtsızlıkla izledi.

Şimdi Stalin ve Brejnev dönemini sorgulayan SBKP ve Gorbaçov bakılm Kürt halkının dört sömürgeci ülkede verdiği mücadeleye kayıtsız kalmasının özeleştirisini yapacak mı?

Evet, ne demistik? Devrimde öncülük kimde olmalı?. İşçi sınıfı adına yola çıkıp daha sonra başka bir gurubu oluşturan bürokratlar mı, yoksa işçi sınıfından mı?

Devrime Sırt mı Çevriliyor?

Stalin ve Brejnev döneminin hesabı elbette sorulmalı. Hatalar giderilip özeleştirisi yoluna gidilmeli.

Ancak tüm bunlar yapılırken, toplumlarda temel dönüştürücü olan devrimden vaz mı geçmeli?

Elbette hayır..

Ünlü Sovyet profesörü ve SBKP Merkez Komitesine bağlı "Toplum Bilimleri Akademisi" üyesi Loginofun 2 Temmuz 1989 tarihli 2000'e Doğru Dergisi'nde yer alan sözleri bizi Gorbaçov reformlarının sınıfsal karakteri üzerinde karamsal olmaya itiyor.

Şöyle ki Loginof "doğmalardan kurtulmaya çalışıyoruz" derken, "sorunları toplumsal barış yoluyla çözmek istiyoruz" diyor. Bu sözler eğer toplumu dönüştürüp değiştirme mücadelesi için de geçerliyse ortaya "Gorbaçov devrimden vaz mı geçti? Bu devrimi inkar mı?" gibi sorular çıkıyor.

Alt Yapı — Üst Yapı

Gorbaçov reformlarına bir de alt yapı — üst yapı noktasından bakalım.

Belirleyici olan alt yapıysa değiştiğinde "O" olması gerekir, devrimi yaptığı gibi.. Oysa Sovyetlerde olan bitenler "üst yapı" tarafından kotarıp insanlığın önüne getiriliyor.

Bugünkü "üst yapı'nın verdikleri yarın bir başka "üst yapı" tarafından alınamaz mı? İnsanlık tarihi bunun sayısız örnekleriyle dolu..Öyleyse Gorbaçov reformlarının garantisi ne? Proletarya mı?

Devamı sayfa 21'de

Yekîtiya Sosyalist
Rizgarî * Demokrasi * Sosyalizm

Navnişan:

H. B.

Br. Berwaldsvägen 21

756 50 Uppsala / Sweden